

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable Sr. Lluís Companys i Jover

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 24 de febrer del 1933

SUMARI

A les cinc i cinc minuts de la tarda és oberta la sessió.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior. Ordre del dia :

Discurs del President de la Comissió de Constitució, senyor Joan Casanoves, explicant el criteri que ha inspirat la confecció de l'Estatut interior.

Discurs del senyor Comorera impugnant la totalitat de l'Estatut interior.

Resposta del senyor Espanya i rectificacions dels senyors Comorera i Espanya.

Prec del senyor Sol al Conseller de Justícia i Dret perquè es porti al Parlament un projecte de llei que posi en vigor l'Apèndix del dret civil català al Codi civil espanyol.

Resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Rectificació del senyor Sol.

Intervenció del senyor Abadal.

Interpellació del senyor Vallès i Pujals sobre el desfalc que ocorregué a la recaptació de contribucions de Girona.

Resposta del senyor Conseller de Finances.

Rectificació del senyor Vallès i Pujals.

Intervenció del senyor Dalmau i rectificacions dels senyors Vallès i Pi i Sunyer.

Ordre del dia per a la sessió de dimarts.

S'aixeca la sessió a tres quarts de nou de la vetlla.

A les cinc i cinc minuts de la tarda s'obre la sessió. Al banc roig hi ha els senyors Conseller Delegat i Conseller de Justícia i Dret. Presideix el senyor Companys. És llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Estatut interior de Catalunya

El Sr. PRESIDENT: Comença l'ordre del dia. Discussió del dictamen sobre el projecte d'Es-

tatut interior de Catalunya. El President de la Comissió de Constitució, senyor Casanoves, té la paraula.

El Sr. CASANOVES: Senyors Diputats: Va llegir-se abans d'ahir el dictamen sobre el projecte de l'Estatut fet per la Comissió de Constitució. Unes paraules únicament, i ben breus, de comentari global, de presentació, en diríem, del dictamen. El projecte ha sofert en la Comissió modificacions, algunes d'elles importants; ha sofert també supressions i adaptacions. El projecte d'Estatut ha començat per canviar el seu

nom; no és l'Estatut orgànic intern que se'n deia, sinó que és un Estatut interior. Es propugnava i algú sostenia i sosté encara, que es denominés «Constitució», però semblà a la Comissió i a la seva majoria, que no podia prosperar aquest criteri, perquè Constitució implica una extensió de la sobirania que dissortadament no tenim. No hem de perdre de vista que nosaltres no tenim la categoria d'un Estat federal, sinó que tenim únicament i exclusiva la categoria d'una regió autònoma dintre la República espanyola. El mot Constitució podia portar conflictes i equívocs amb l'altra Constitució; per això va desestimar-se aquest nom. Estatut orgànic, per altra part, semblava una disminució. Hi ha molts poders i moltes funcions dintre de l'Estatut, administratives algunes d'elles, que també tenen les seves lleis orgàniques i que per tant era en aquest sentit una disminució. Estatut intern, contraposat al que en podríem dir Estatut exterior, que és l'Estatut que, junt amb la llei de la República, és llei fonamental interior per a la nostra regió autònoma. S'han tingut en compte en dictaminar també l'Estatut o aquest projecte, les dues limitacions que té la Comissió i que els autors del projecte també ja havien tingut present. Hi ha dos límits; un d'ells és la Constitució i l'altre és l'Estatut exterior de Catalunya que regula les nostres relacions amb l'Estat central. I és per això que la Comissió ha hagut de suprimir alguns dels articles que hi havia i, sinó tots els articles, algunes de les seves disposicions que ha conceptuat anticonstitucionals per evitar conflictes. Jo us les senyalaré únicament i exclusiva perquè és deure que ho senyali; per altra part, si els senyors Diputats creuen que no és anticonstitucional, potser que el diàleg i la polèmica aclarin aquests extrems.

En l'article 7 del projecte, el que feia referència al matrimoni i al divorci, i per la connexió que té amb les formes del matrimoni i que es reserva a la legislació central, s'ha hagut de suprimir aquesta allusió en el dictamen actual; en l'article 9.º de l'antic projecte, actualment el 10, el que feia referència a la expropiació sense indemnització; i l'article 53 que s'ha suprimit de l'antic projecte feia referència a la suspensió de garanties.

Però l'Estatut, què conté? L'Estatut conté declaracions de principis, d'una part; de l'altra, disposicions ben preceptives. I també conté la coordinació dels diferents poders que són l'expressió jurídica de la nostra autonomia. Hi ha per exemple una declaració en l'Estatut, i jo subratllaré algunes, que alguns han considerat que potser eren innecessàries, però que són afirmacions fonamentals. Un dels seus articles, per exemple, diu que el poder emana del poble, i molts sostenen i diuen: «Oh, bé, ja ho sabíem!» Però és precís que Catalunya en el seu Estatut intern faci aquesta afirmació, com la fan totes les Constitucions democràtiques i liberals, perquè sobre l'origen del poder volem pronunciar-nos d'una manera inequívoca. Ningú ignora que l'origen del poder el conceptuen alguns diví, el que ens portaria a la teocràcia d'una part; per altra part, altres el conceptuen vinculat, els tradicionalistes i legitimistes, en dinasties i en branques o corones deter-

minades. Altres tendències són les de compartir la sobirania del poble amb el rei. Però ací a Catalunya s'afirma, i és per això que aquesta declaració no és en va, que el poder emana del poble, que el poder té un origen absolutament i exclusiva popular. N'hi ha una altra principi que es podria senyalar també, i aquest és més preceptiu, perquè Catalunya en la seva immensa majoria creu que s'ha de fer aquesta afirmació en el seu Estatut intern, i és l'afirmació de què l'ensenyament primari ha d'ésser per una banda obligatori, en la qual cosa no hi ha dubte de cap mena; i per altra banda, ha d'ésser laic. Això vol dir, que en matèria d'ensenyament Catalunya vetlla en l'Estatut perquè les consciències dels seus infants no siguin deformades en les escoles confessionals. I això no significa, com molts poden pretendre fer veure, que aixequem ara una bandera determinada, tota vegada que és reconeguda la llibertat de la càtedra i es reconeix el dret a què tothom aprengui allò que vulgui aprendre; però davant de la teoria egoista dels pares de família en certs casos, l'Estat ha de posar cura en dignificar les seves institucions i en mantenir el dret d'intervenir en l'ensenyament. I l'Estat no pot cercar amb el seu alè confessional ni anticonfessional, sinó laic, altra solució a aquest problema perquè els seus infants aprenguin amb profit la ciència a les seves escoles.

Hi ha una altra afirmació en aquest Estatut intern que ve condensada en un precepte, i és el de què en un dels seus articles s'estableix el treball com un deure. No se l'ha tret de la categoria moral dels deures ni se l'ha col·locat a la categoria de les obligacions, com es fa en altres Constitucions. Però, tal com nosaltres ho fem, significa, per altra part, que fugim d'aquella maledicció paradisiaca que diu que el treball és un càstig i, en canvi, reconeixem que avui el treball és l'única categoria i social i moral que dignifica i ennobleix l'home. I així es consigna també, no com una declaració en va, sinó com un principi fonamental d'aquest Estatut intern.

Hi ha també l'aspecte de l'assistència social, que en part significa una reparació de les injustícies i de les desigualtats econòmiques, no en aquell concepte o aspecte a què estem habituats de caritat, ni per posició espiritual, sinó com una reparació deguda a les injustícies i a les desigualtats econòmiques inspirada en la solidaritat que ha de regir entre els homes.

Hi han també altres disposicions o preceptes. I així, quan parlem del sufragi, per exemple, sempre es diu d'una manera inequívoca que el sufragi serà universal, que el sufragi serà igual, que el sufragi serà directe i que el sufragi serà secret. Les quatre característiques del sufragi perquè sigui plenament universal, o sigui que no existeixin diferències entre els electors ni per cultura, ni per posició econòmica, ni per sexe, ja que actualment la dona també té vot. S'estableix que el sufragi serà igual, perquè no hi hagi diferències de classe ni hi hagi pluralitat de vots. S'estableix que sigui directe, perquè rebutjem en gran part el sufragi de segon grau. I s'estableix que el sufragi sigui secret, perquè és la major garantia de la independència de l'electorat en l'exercici d'aquest dret.

Per altra part, hi ha la coordinació de poder a què feiem referència abans: els poders de la Presidència de la Generalitat amb el seu Consell Executiu i el seu

Parlament. Tots aquests poders conjuguen dintre de l'Estatut intern les seves prerrogatives, els seus deures i privilegis i les seves obligacions.

Hi ha també, en altre aspecte, quelcom que no volem qualificar perquè no ens sentim inclinats a fer-ho, que és referent a la funció judicial, aquest aspecte també està dintre del nou Estatut intern perquè la justícia com a funció és un deure social.

El poder del Parlament apareix ben definit dintre del nostre Estatut. S'estableix com un poder que està per damunt de tots els altres poders, com un poder origen de tots els altres; perquè el poder emana del poble i l'exerceix Catalunya per mitjà del seu Parlament i per mitjà de les seves altres representacions. Però, precisament, en parlar del poder del Parlament és on ha tingut que meditar molt la Comissió. El Parlament ho pot tot; el Parlament és el que legisla; el Parlament és el que elegeix els més elevats poders supremes de Catalunya. Però així mirat, el Parlament solament es pot dissoldre per la seva voluntat, car no hi ha poder que el pogués dissoldre. I així les coses, s'ha cercat la manera que el Parlament es pogués dissoldre apellant al referèndum. El referèndum possiblement no és una fórmula que satisfaci a tots; però deixar un Parlament sense obrir-li el camí d'una possible dissolució per una voluntat que li sigui aliena, seria tal vegada no establir el vertader equilibri entre el poder executiu i el poder legislatiu. Sobre la duració del Parlament, ja trobarem ocasió de parlar-ne en discutir l'articulat. A aquest respecte hi ha Constitucions a Europa de tota mena. Hi ha Constitucions que estableixen la duració del Parlament en cinc anys, com la de Txecoslovàquia; hi ha Constitucions que estableixen la duració de cinc anys, i altres de quatre. Hi ha àhduc Constitucions que estableixen la de tres anys, com la dels Estats Units.

I, naturalment, que dintre de l'Estatut intern de Catalunya hi ha reflexes de la Constitució de la República espanyola. Aquests reflexes els sentim, per exemple, en el que fa referència a la vida familiar i en el que fa referència a la propietat.

I considerem també que l'Estatut intern s'ha de referir, com una funció social, a la qüestió religiosa. I davant del que fa referència a la religió, Catalunya no vol estar absent tampoc en aquests moments, i sent plenament el ritme d'aquests i d'altres aspectes de la revolució que nosaltres hem viscut i hem ajudat a instaurar.

Crec que aquestes paraules, el comentari elemental, l'Estatut resta presentat a la consideració dels senyors Diputats i de la Cambra. L'Estatut és essencialment democràtic, és un Estatut liberal i que té també el seu contingut social. Evidentment que no ha incorporat la doctrina socialista, la doctrina que reflexen els vots particulars de la Minoria socialista, perquè no era funció d'aquesta Majoria fer un Estatut entorn d'aquest conjunt, ni ha pogut tampoc incorporar les doctrines conservadores de la Lliga Catalana, de l'altra Minoria. Es equidistant dels dos partits i en aquesta equidistància trobem que reflexa l'estat actual de Catalunya i també reflexa, en un altre sentit, les tres afirmacions que jo feia: és democràtic, és liberal i té el seu contingut social.

Es l'Estatut que la majoria de la Comissió sotmet a la deliberació de la Cambra, esperant que la discussió que originari, les esmenes que es presentin i

els vots particulars el podran millorar. (*Molt bé, molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: El senyor Comorera té la paraula per a consumir el primer torn en contra de la totalitat de l'Estatut.

El Sr. COMORERA: Senyors Diputats: No era jo certament qui havia de portar avui el pes d'aquesta responsabilitat, d'explicar les raons perquè la Minoria socialista ha de parlar en contra de la totalitat del dictamen de la majoria de la Comissió. Qui ho havia de fer era el nostre company Serra i Moret, que no es troba pas ací per haver hagut d'anar a Anglaterra per a complir una missió dels Sindicats agraris. Evidentment, per a mi és una situació una mica difícil, perquè no tinc ni la preparació ni la facilitat de paraula del nostre estimat company, ni la seva agilitat mental. Espero, doncs, que vosaltres sabreu excusar-me si hi ha alguna inconexió en les coses que us vaig a dir.

En síntesi, nosaltres pensem que el projecte presentat per la majoria de la Comissió, no és pas el que corresponia a l'hora actual de Catalunya, ni és tampoc el que corresponia al propi ideari del partit majoritari. Hi ha tres manaments greus, i dic manaments per no dir-ho d'una manera que potser semblaria massa dura, ja que tal vegada el qualificatiu que millor escauria seria el de tres claudicacions, en sentit catalanista, que és potser el que més interessa i afecta a vosaltres; en sentit social i econòmic i en el sentit parlamentari, que són els dos aspectes que més ens interessin i preocupen a nosaltres.

Indiscutiblement, entorn de vosaltres, del Parlament, hi ha avui una gran expectativa, hi ha també una certa inquietud, i és possible que hi hagi també avui, ja conegut el text de la majoria de la Comissió, una certa angoixa. Aquesta inquietud i aquesta angoixa i aquesta expectativa de l'opinió pública entorn de nosaltres, s'explica i justifica a bastament, perquè nosaltres avui anem a fer una cosa transcendental; anem a aprovar la llei bàsica i fonamental de Catalunya: vull dir que nosaltres anem a fer una cosa que canalitzarà per molts anys la vida total de Catalunya. Anem a fer una Constitució. Una Constitució, senyors Diputats, no és solament la llei que concreta, limita i separa els poders representatius de la collectivitat. És alguna cosa més important encara, és la llei que conté la substància viva de les altres lleis. La llei que defineix els drets i els deures dels homes i que defineix també les relacions de supeditació o d'igualtat entre els interessos particulars i els collectius. Una Constitució en cada moment històric és sempre el reflexe de la collectivitat, o ha d'ésser-ho, i quan ho és, és que els homes que tenen damunt seu una responsabilitat majoritària, han mancat al seu deure i a l'instant en què es troben.

Fixeu-vos que una Constitució no és pas una llei ordinària. Fixeu-vos i recordeu sempre que una Constitució avui, en el segle xx, és justament on es defineixen els drets dels homes, dels partits i de les collectivitats; perquè les Constitucions que es fan en aquest segle xx, no són pas les que es feien en el se-

gle. xix. Són justament les Constitucions d'ara, i especialment les que s'han escrit després de la guerra, on s'ha estructurat i després s'ha materialitzat l'esperit de renovació d'aquest segle xx, que és degut sobretot a la incorporació del proletariat a la vida política, integral, de les grans collectivitats humanes. Les Constitucions del segle xix eren polítiques i individualistes; les Constitucions del nostre segle són, a més de polítiques, econòmiques i collectivistes. Les Constitucions del segle xix garantitzaven la propietat individual, i desconeixien totalment els drets i els deures socials i polítics dels treballadors; les Constitucions del nostre segle són ben al contrari, són cartes en les quals ja es renuncia ben definitivament al dret romà, en les quals es reconeix encara un dret de propietat privada, però condicionant-lo a una funció social útil, on es reconeix que la propietat, que els drets de la collectivitat, poden ésser superiors i són superiors als drets privats de la propietat particular, i en les quals també es reconeix avui ja que en determinades circumstàncies la collectivitat és superior sempre i pot anul·lar totalment i sense indemnitzacions els drets clàssics de la propietat privada. I és ben segur que les Constitucions noves que ja es preparen en el món en el termini més o menys llarg d'aquesta evolució que estem vivint i sofrint, és ben segur que la primera cosa que escriuran és que ja no existeix la propietat privada.

En les Constitucions del segle xix, més o menys literalment es copiaven les paraules de la taula dels drets de l'home i del ciutadà. La famosa taula de la Revolució Francesa, disfressa d'aquesta Revolució Francesa sota la qual hi havia ben material, ben nua i ben cruel una burgesia que havia arribat a la plenitud, a la maduresa política i econòmica, una burgesia dura i implacable que va començar prohibint el dret de sindicació del proletariat francès i que acabà ofegant en la sang de Baboeuf i Les Egaux el primer intent de cohesió classista del proletariat revolucionari francès. I les Constitucions del segle xx estan escrivint a força de llàgrimes, a força de dolors, la taula dels drets de l'home, del ciutadà i del treballador. És la lluita entre dues civilitzacions. Una civilització que s'acaba i una civilització que comença, i, naturalment, aquesta lluita reflecteix d'una manera total en les cartes magnès del poble, que són les seves Constitucions.

En el segle xix, les Constitucions d'aleshores, particularistes i individualistes que garantitzaven la propietat individual, que la feien inatacable, exigien dues coses, una ficció democràtica i una força parlamentària. Les Constitucions del segle xx exigeixen dues coses, també: una democràcia autèntica i un parlamentarisme integral. La lluita d'avui es per això, justament, entre la democràcia i entre el parlamentarisme integral, que és la seva expressió i el seu instrument. És una evolució que han experimentat els fins ara omnipotents rectors i directors de la collectivitat. Recordeu que els que avui són els detractors de la democràcia i del parlamentarisme, són justament aquells que sota una democràcia fictícia i un parlamentarisme farisiac varen construir tot el seu edifici jurídic que assegurava els seus privilegis a la pròpia burgesia.

En el segle xix, en el fons, no hi va haver més que una llarga Dictadura, que un llarg domini de camarilles que alternativament el mateix

podia anomenar-se militar, que teocràtic, que oligàrquic, però que sempre tendia al mateix fi, que era l'enfortiment del règim capitalista en plena formació.

Aleshores en els Parlaments no hi havia pas treballadors, no hi era la classe treballadora. La classe treballadora aleshores no tenia consciència dels seus drets ni dels seus deures, no tenia consciència de classe. Els treballadors aleshores eren un ramat dòcil sempre en mans de demagogs de la burgesia, moltes vegades demagogs inconscients, altres vegades demagogs a sou, conscients, mercenaris de la burgesia, que els conduïen moltes vegades fins a les barricades que l'idealisme polític aixecava pels carrers de les ciutats europees, mentre la burgesia en els seus Parlaments d'avocats, de banquers, d'aristòcrates, de clergues domesticats, anava creant el seu sistema, anava forjant la seva xarxa jurídica, anava legalitzant el seu domini absolut sobre una humanitat sotmesa a una llei incontrolada del salari, base del poder personal, engranatge tòxic en l'aparell capitalista, instrument necessari per a calmar i espantillar els treballadors. Aleshores el Parlament era una ficció, gaudia de tots els honors. Fou el període, l'etapa d'or del parlamentarisme burgès; el temps dels il·lustres «canaris» parlamentaris, dels famosos debats en els quals es proclamaven tots els drets individuals que ningú no havia respectat.

Aleshores el Parlament era la suprema institució, perquè servia als fins particulars de la classe dominant. Però en el transcurs dels anys, es produí un fenomen de més contingut històric, de més valor històric que la iniciació del propi cristianisme, i fou la intervenció del proletariat, amb personalitat pròpia. I amb això tot ha canviat; els Parlaments han canviat la seva fesomia i també ha canviat la composició dels Parlaments; i el valor i la direcció de la democràcia també va canviar, perquè en els Parlaments hi aparegueren els treballadors, els representants de la classe treballadora. No aparegueren com a cors de «mal-ditos» sinó amb plena personalitat; i per a fer la seva tasca de construir dintre dels Parlaments, fent ús de la democràcia, construint la pròpia civilització, com abans ho va fer la burgesia. No servint per a res aquells instruments democràtics per consolidar i estendre el poder del capitalisme, fou aleshores que s'afiançaren contra el parlamentarisme, contra la democràcia, tots els cossos. La burgesia veient que allò ja no li servia i que els seus privilegis anaven a desaparèixer, va ésser quan resistint-se a morir, movilitzà tota la premsa, els pseudo-revolucionaris, els revolucionaris ingenus, els revolucionaris a sou, i remogué els llocs de les zones cavernàries per a llançar-los contra el Parlament, contra el parlamentarisme, contra la democràcia.

Hem vist com la premsa internacional exaltava les grandeses, les virtuts del poder personal, oligàrquic; oligarquia que està ja a Itàlia; oligarquia que està ja a Alemanya; oligarquia que domina a tots els Balcans i oligarquia que domina gairebé tot el Sud i el Centre d'Amèrica. És la revenja de la vella civilització que no es resigna a morir, amb Parlament o sense Parlament. I això

és important ja que nosaltres comencem la vida parlamentària.

Quan un dictador, que no és res més que un representant del capitalisme, pot fabricar-se un Parlament, fabrica el Parlament i el fa funcionar. Ací tenim l'exemple de Mussolini a Itàlia que s'ha donat el luxe de fabricar un Parlament, com també tenim l'exemple ací de Primo de Rivera que fabricà la seva famosa Assemblea. Però quan un dictador no veu aquesta seguretat, aleshores prescindeix totalment del Parlament, perquè el que ell vol es l'oligarquia dominant, l'oligarquia capitalista; tot convertir el Parlament no en l'instrument i la veu del poble, sinó senzillament en una organització de suport del seu propi poder, que no faci altre cosa que legalitzar els seus crims i els seus abusos.

He dit tot això per situar la discussió on ha d'estar; perquè nosaltres estem avui en una cruïlla.

Hi ha un camí que no fa altra cosa que seguir l'evolució normal del segle xx, que és el nostre i ha d'ésser-ho; hi ha un altre camí que ens retorna al segle xix, que ens retorna a l'oligarquia del poder personal, a la ficció parlamentària i a la farsa democràtica. I avui nosaltres ens hem de definir. Com ens definirem? Llegim el dictamen de la Comissió i aquest dictamen, senyors Diputats de la Majoria, és precís que no ens haguem de pronunciar per un retorn a les pràctiques i als vicis del segle xix, quant al començament de l'oligarquia catalana. (*Rumors.*) Crec que això es pot dir.

El Sr. PRESIDENT: Si no ho hagués pogut dir, la presidència l'hauria interromput.

El Sr. COMORERA: Hi ha tres projectes, un de la Comissió Assessora Jurídica: una Comissió solemne il·lustres juriconsults, que ens ha costat ja 50,000 pessetes i que no va fer altra cosa que una traducció, a vegades dolenta, de la Constitució espanyola, i un endarreriment en sentit reaccionari, d'aquesta mateixa Constitució. Hi ha un segon projecte, el de l'antic Govern Lluhí, i, finalment, hi ha un tercer projecte, que és el de la Comissió de la Majoria.

Jo haig de dir amb tota sinceritat que els tres projectes, al meu entendre, el pitjor és el tercer.

El Sr. CASANOVES: Perquè mai segones parts foren bones. (*Rialles.*)

(*Ocupa la presidència el Vice-president segon, senyor Martínez i Domingo.*)

En aquest tercer projecte, que és el projecte definitiu, i que ha d'ésser la Constitució de Catalunya, hi trobo tres greus mancaments: un en el sentit catalanista; un altre en el sentit social i econòmic i un altre en el sentit parlamentari.

El sentit catalanista en el fet del canvi de nom, el sentim per part vostra, ja que aquest és un problema que més us interessa a vosaltres que a nosaltres, i hi veiem un retrocés, una renunciació i, sobretot, hi veiem una prova d'una part psicològica perillosa per al bon endegament de les coses de Catalunya; i això es podria traduir en una sotmissió als capricis del Govern Central. Perquè, què estem fent? Les coses s'han de dir pel seu nom. És clar que per a nosaltres la cosa és sempre allò que val i no tenim per

què disfressar el nom d'aquesta cosa. Estem fent una Constitució, estem fent la llei fonamental del país. A tot arreu del món, d'aquesta llei se n'anomena Constitució. El que deia el senyor Casanoves, de què no som un Estat i, per tant, no podem donar-li el nom de Constitució, crec que no té consistència, perquè jo he viscut en un país federal, la República Argentina, on els Estats s'anomenen «províncies» i, en canvi, cada Província té la seva Constitució, amb el nom de Constitució; i a qualsevol país del món, on es reconegui una personalitat col·lectiva, federal o federable, la llei ha de regular la vida en aquell Estat o Província, i aquesta llei s'anomena Constitució. Tant és així, que en el dictamen o en l'avant-projecte de la Comissió Assessora Jurídica, feta per les grans lluminàries de la Ciència Jurídica a Catalunya, es redactava així: «Constitució de Catalunya.» No sé les raons que pogué tenir el Govern Lluhí per a refusar aquell títol i posar-hi aquell altre, que tampoc no ha tingut sort, d'«Estatut Orgànic de Catalunya.»

Jo veig en això, com he dit abans, una mena de renunciació, i sobretot un estat psicològic de sotmetiment, que no sols es tradueix en aquest aspecte de la Llei que fem, sinó en altres coses, i sobretot es tradueix en aquest traspàs homeopàtic de serveis. Hi veiem nosaltres un manquement social i econòmic: un manquement social i econòmic, perquè justament en aquest projecte, fet per un partit majoritari a Catalunya i que comptava entre les seves prèdiques la teoria social i socialitzant, justament s'hi renunciava a tot això, i jo no veig la raó del per què s'ha de renunciar a això. Les raons legals no existeixen; no existeixen, perquè això que ha tret la majoria de la Comissió i que constava en l'avant-projecte de la Comissió Assessora, fet per especialistes jurídics i per homes que no són pas revolucionaris, sinó que més aviat estan en la vorera d'enfront, es conservà i es millorà en el projecte del Govern Lluhí.

Per què ara s'ha suprimit? I què s'ha suprimit? S'ha suprimit, justament, senyors Diputats, el que fa possible que la política social, de la que s'enorgullia el senyor Casanoves, perquè, sense les facultats que s'han suprimit en el projecte, tot l'altre seran paraules que se les emportarà el vent. El fet real és que en el dictamen de la majoria de la Comissió, Catalunya reconeix el dret a la propietat individual i l'empara; però el reconeixement de la propietat és el que sustentava i condicionava, és la cosa adjectiva.

El Sr. CASANOVES: Ja ve determinat per la Constitució de la República.

El Sr. COMORERA: Si no fos la Constitució espanyola, on estaríem? (*Rumors.*) Estic expressant la meua opinió amb tota correcció.

I diu que la Generalitat ho empara i aferma. Això vol dir que, en realitat, la Constitució de Catalunya reconeix la propietat privada condicionant-la a una cosa.

El Sr. CASANOVES: La condició social.

El Sr. COMORERA: La Generalitat reconeix i aferma aquesta propietat, el qual vol dir que des del principi es tanca als treballadors de

Catalunya tota possibilitat per arribar a una evolució pacífica, perquè sempre davant d'ells, havent-hi el reconeixement del dret de propietat privada i l'afirmació que la Generalitat l'aferma, evidentment els treballadors es trobaran, en arribar a cert punt de la seva evolució, amb aquest principi constitucional que els obligarà, sense voler-ho ells mateixos ni ningú, a enderrocar la paret que serà l'obstacle per a seguir la seva marxa normal.

S'ha suprimit del dictamen de la majoria de la Comissió, l'article que feia referència a les facultats expropiadores de la Generalitat, no solament sense indemnització, sinó àdhuc amb indemnització. I vol dir això que per a la Constitució que fem avui, nosaltres mateixos renunciem a l'expropiació, inclús amb indemnització. És això una victòria de la Lliga, per la qual la felicito.

Jo us pregunto, senyors Diputats, si renunciem a aquest dret, si renunciem a l'exercici d'aquesta política, que és l'única possibilitat per a la realització efectiva de totes les qüestions socials que venen després; si renunciem a això, què resta del títol segon? ¿Què resta dels principis socials? No en resta, senyors Diputats, més que literatura, perquè tot l'altre, tot allò altre de què el projecte parla, de què el treball en totes les seves formes és un deure social, és literatura.

Després diu que la Generalitat protegirà, dintre dels mitjans de la seva competència, i les organitzarà, les institucions professionals i socials, i fomentarà l'estalvi popular i el cooperativisme, i altres coses com, per exemple, l'assistència social, que diu és un deure de la Generalitat, i ordenarà l'assistència a la maternitat, als infants, als malalts i als invàlids. I tot això, que és tan humà, tan formós, i indispensable en la vida col·lectiva, no significa més que una cosa: significa possibilitats materials, possibilitats econòmiques, que no solament han de sortir de les fonts d'ingressos d'un Pressupost d'Estat, sinó que han de sortir, es vulgui o no es vulgui, sobretot si es té en compte el concepte de la vida actual, han de sortir de l'exercici del ple dret d'expropiació de la propietat privada, amb o sense indemnització.

S'ha portat tan enllà aquesta, diguem-ne tímida, davant d'aquesta gran qüestió, que fins i tot els Municipis, si bé se'ls hi reconeixen coses que avui ja tenen, les noves que els hi fan falta, ací no es consignen. Per exemple, es diu que els Municipis poden tenir el dret de posseir i adquirir béns, el de tenir explotacions econòmiques i industrials i el d'administrar el Pressupost respectiu. Són les tres coses que en aquest projecte se'ls hi reconeixen als Municipis, amb una altra que fou una esmena incorporada, crec que a petició del senyor Arnau, que diu que aquesta solvència financera dels Ajuntaments arriba fins que ells poden suprimir els impostos indirectes, i aquesta és potser la cosa més substantiva d'aquest article; però, en canvi, no es fa cap afirmació de principi quant a les possibilitats municipals d'estar en combinació, en consorci, amb els sistemes moderns contemporanis del regisme cooperatiu, que és, potser, una de les coses més revolucionàries — en els fets, no en les paraules — que es practiquen arreu d'Europa; i tampoc se'ls hi reconeix el dret a expropiar quan convingui a la col·lectivitat, amb indemnització o sense indemnització, ni tan sols se'ls hi reconeix el

dret a municipalitzar els serveis en casos d'aquesta naturalesa d'una manera total o d'una manera mixta, com es diu avui, de regisme cooperatiu. Vull dir que aquest projecte de Constitució, que és audaç, que és impecable en tot allò que fa referència a qüestions polítiques i a qüestions de consciència i a qüestions familiars, de regeneració familiar, és d'una tímida extraordinària, i que jo no acabo d'entendre, quant es toca la llaga viva de la nostra civilització, quant es toca la propietat privada.

I el tercer manament greu és, senyors Diputats, contra el Parlament. Per l'Estatut, el nostre règim és plenament parlamentari. A Catalunya no pot haver-hi altre poder que el Parlament. Tots els altres poders estan sotmesos totalment al Parlament, però, en canvi, el projecte de la Majoria disminueix aquest valor del Parlament, aquesta facultat plenament sobirana del Parlament, perquè en front del Parlament crea un altre poder, el poder del President de la Generalitat. Crea aquest poder, en primer terme, quan vol que el President de la Generalitat, que és un home sortit d'ací i nomenat ací, tingui el dret d'iniciativa per a dissoldre aquest Parlament. Jo voldria que penséssiu en la importància que té aquest punt.

Abans de continuar, però, permeteu-me un petit incís. Parlo objectivament, no veig la persona: si hi vegés persona, jo el que us he de dir, és que estimo En Macià, que fa molts anys que l'estimo i el conec; parlo, doncs, objectivament, com si no hi hagués persona, i així vosaltres ho heu de veure, com si la persona que hi està no hi fos. (*Torna a ocupar la presidència l'honorable senyor President.*)

Fixeu-vos en la importància que té aquest fet. Un President de la Generalitat nomenat per aquest Parlament i que tingui la facultat de dissoldre — o la iniciativa, s'entén — aquest Parlament. Aleshores, ¿quina és la llibertat d'acció d'aquest Parlament enfront del Govern, quan sempre damunt aquest Parlament hi ha la coacció moral d'un President que té la iniciativa per a dissoldre'l? Primera consideració. I la segona és pitjor encara, perquè això és, senzillament, obrir la porta a la degeneració personalista de la política catalana.

I aneu amb cura amb això, perquè nosaltres som un poble molt poc educat encara políticament i socialment i que, per tant, tenim sempre una propensió perillosa a donar molt de valor als valors personals i potser cap valor als valors col·lectius. Vull dir que tenir en aquest article aquesta facultat extraordinària que se li dona al President de la Generalitat, de fet, en la realitat de vida política catalana, el que es farà serà posar davant del Parlament una persona, el President; President que per força, donada la nostra psicologia, donades les nostres costums, adquirirà (i això demostra que parlo objectivament) davant del poble, una personalitat no emanada d'aquest Parlament, sinó una personalitat per dret propi. Aquesta és la perpetuació del cabdillatge i serà la iniciació d'una lluita entre el Parlament i el Poder Executiu, un poder executiu, un poder moderador, sobretot, que nosaltres no tenim ni tenim el dret de crear.

Jo estic ben segur, senyors Diputats, que si això passa com està escrit, qualsevol català — jo no ho faré pel concepte que tinc de la dignitat ciutadana — qualsevol català que se n'anés amb

aquests articles a la mà al Tribunal de Garanties Constitucionals, aconseguiria la seva derogació, perquè és anticonstitucional. Jo crec, senyors Diputats, que aquesta qüestió se li ha donat una importància excessiva. Nosaltres acceptaríem que el Parlament, que la Majoria, prengué algunes precaucions per a salvar el prestigi del President de la Generalitat, per a evitar que per petites baixes o mesquines maniobres polítiques, aquest home fos manosejat de qualsevol manera. Amb això, d'acord, però d'això a anar, per evitar un perill, a altra perill pitjor, això tampoc. Perquè teniu en compte que nosaltres no legislem pas per a l'eternitat. Nosaltres som homes i tots els homes són mers accidents de la vida. ¿I qui us diu a vosaltres una vegada fet això per a salvar una situació momentània, les coses vitals vagin d'altra manera i ens trobem en que tot aquest esforç, aquesta lluita interna, no haurà servit per res, per a un altra senyor, que tal vegada ho farà malament?

Per nosaltres la tesi correcta, l'única acceptable en aquest Parlament, és que d'acord amb l'Estatut, si el President delega les seves funcions executives a un Conseller, resti apartat, no solament de la responsabilitat de govern, sinó del Govern mateix, perquè si no s'accepta això, llavors, senyors Diputats, evidentment creem un poder irresponsable, i aquest poder irresponsable la Majoria no sols el crea, sinó que fins l'estimula i el fa irresponsable. Perquè hi ha un article d'aquest projecte que diu que per a demanar la presidència en el Parlament del President que ha delegat funcions, per a contestar a un acte de govern, es necessitarà un terç dels Diputats. S'ha dit un terç com es podien dir dos terços o es podia dir la majoria absoluta, no tenint en compte la justícia o injustícia d'aquest percentatge, sinó tenint en compte justament la composició d'aquest Parlament. S'ha elegit un terç perquè l'oposició reunida no arriba al terç. Vol dir que de no canviar la composició d'aquest Parlament — i nosaltres desitgem que no canviï —, vol dir que serà pràcticament impossible que el Parlament pugui algun dia cridar ací a aquest President o al que el substitueixi, per a preguntar-li quelcom de la seva gestió de govern.

Nosaltres, els Diputats de la Unió Socialista de Catalunya, hem de declarar-vos que seguim amb certa angoixa el moment actual de la política catalana. No hi veiem clar; no us veiem clars tampoc; com si ens fes l'efecte de què vosaltres no sabéssiu què fer amb la immensa massa popular que teniu entre les mans, com si us sentíssiu interiorment impotents per endegar les coses de Catalunya escoltant la veu del poble i obeint la voluntat expressa, categòrica i ben clara de Catalunya; com si en vosaltres ressonessin les mil veus de Babel, i no la veu harmoniosa d'una convicció, d'una fe, d'un ideal transformat en carn i en sang del vostre propi cos.

Tot just comencem; portem pocs mesos de vida autònoma, i aquests pocs mesos de vida autònoma, aquesta petita experiència inicial de la vida autònoma de Catalunya no es pas per afalagar a ningú. El Govern ha estat inoperant; tant el primer com el segon. Les vostres pròpies dissidències han portat una crisi extraparlamen-

tària, precedent que pot ésser funest en la política quan tot just comença l'autonomia de Catalunya. Perquè fins i tot en el dictamen de la Majoria es diu clarament que les crisis de govern s'han de produir aquí dins, car el Govern surt del Parlament i només el Parlament pot dissoldre'l. Després de la crisi de govern extraparlamentària, hi ha hagut un altre procés crític que ens ha obligat a nosaltres, contra la nostra voluntat i contra la voluntat popular, a tenir unes vacances de dos mesos, i no és culpa pas de la Comissió de Constitució, com bé ho sap el senyor Casanoves; ni crisi de fecunditat. De fecunditat? En aquest Parlament no s'ha constituït cap Comissió permanent; en aquest Parlament no hi ha una sola ratlla del Govern de Catalunya; ací no hi ha res més que els projectes que ha presentat la Minoria socialista. Vol dir que ja cal preveure des d'ara que tan bon punt haguem aprovat aquest dictamen d'Estatut o de Constitució haurem de plegar altre vegada, haurem de donar-nos unes altres vacances perquè, materialment, ací no hi haurà res a fer.

Jo us crido a reflexió, perquè no solament vosaltres teniu en les vostres mans els destins immediats de Catalunya, sinó que també teniu sobre vosaltres la responsabilitat de tot Espanya. Perquè aquest començament inicial d'autonomia de Catalunya pot ésser el començament efectiu de la federació espanyola, i la ruïna d'aquest començament inicial d'autonomia pot ésser i seria segurament la ruïna de tots els homes que fora de Catalunya aspiren a una federació espanyola. Nosaltres no ens alegrem d'això. La Unió Socialista de Catalunya no se n'alegra d'això; entén que es causa un greu mal a Catalunya i a la causa de llibertat de tota la Península; que s'infereix una greu ferida a tota la política esquerrana que ha seguit fins ara la República. Però no es pot alegrar d'això perquè vosaltres heu de tenir la responsabilitat de govern i heu de realitzar el vostre programa. Si no fos així, la primera cosa que passaria és que la massa treballadora de Catalunya que comença a sentir el desig de treballar políticament se'n desdiria i aleshores ja sabem quina seria la seva posició. La Lliga Regionalista... (*Un senyor Diputat d'aquesta Minoria interromp.*) Capitalista? (*El mateix senyor Diputat: Catalana, i no de classe!*) La Lliga Catalana o capitalista, és igual. La Lliga capitalista pot alegrar-se'n perquè l'interès de la classe que ella representa i defensa està justament en evitar que es realitzi aquesta revolució. Per això ella interiorment es frega les mans de gust en veure aquesta infecunditat dels principis de l'autonomia de Catalunya, perquè en el fons el que sempre els ha interessat, no és pas l'autonomia, l'autonomia de Catalunya s'entén; el que els ha interessat sempre és l'autonomia de les seves caixes de cabals.

Senyors Diputats de la Majoria; entenem nosaltres que en començar aquest debat de totalitat res encara s'ha perdut entre nosaltres, que tot pot refer-se; n'hi ha prou en què vosaltres rellegiu el vostre propi programa; n'hi ha prou en què vosaltres recordeu una mica només les coses que fa pocs dies havíeu dit arreu de Catalunya. El programa de l'Esquerra s'ha de complir, perquè és condició indispensable, perquè nosaltres po-

guem complir el nostre programa, i nosaltres us ho recordarem constantment, de paraula o amb projectes, que d'aquesta mena són els projectes que hem presentat fins ara. No són altra cosa que recordatoris d'aquesta petita Minoria a aquesta immensa Majoria perquè compleixi amb el seu deure.

Jo, malgrat tot, i d'aquesta experiència que hem viscut tots, estic plenament segur que vosaltres sabreu complir amb el vostre deure, que us sabreu rectificar a temps, perquè, qui no us coneix? Qui no pot llegir la vostra consciència? Jo estic ben segur que si no la totalitat de vosaltres, la immensa majoria esteu dient que jo parlo el vostre llenguatge i estic segur que amb un camí rectificat per vosaltres podrem arribar a una Catalunya que moltes vegades hem descrit tots plegats en els mítings electorals; a una Catalunya més justa, més bella i més humana, on la justícia social no sigui pas una frase de mítings ni una frase de jocs florals, sinó una cosa real, que visqui constantment, una cosa que es pesi i que s'amidi.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Espanya, de la Comissió de l'Estatut orgànic.

El Sr. ESPANYA: Em perdonaran els senyors Diputats que jo m'aixequi a parlar en representació i en nom de la majoria dels companys de la Comissió del projecte de Constitució, per respondre a aquest extens i lluminós discurs que acaba de pronunciar el nostre amic i distingit amic, senyor Comorera. No em serà pas possible tocar tots els punts del seu discurs, tots aquells extrems, sobretot, que es refereixen més a una discussió acadèmica que a l'aspecte polític del projecte que ací estem ventilant. Jo m'hauré de limitar únicament a respondre tots aquells extrems que fan referència immediata a la part substantiva del projecte d'Estatut, en aquells tres punts que ha expressat el senyor Comorera, en aquells tres mancaments quasi claudicacions — com diu ell — que entenia que s'havien comès en el projecte de Constitució.

Però jo he d'avançar-me a dir al senyor Comorera que la seva crítica no és una crítica justa; és una crítica apassionada és una crítica equivocada com tindrem ocasió de veure i com tindrem ocasió de demostrar. Però sàpiga per endavant el senyor Comorera que la Comissió no té pas un criteri inflexible. No és que la Comissió vulgui d'una manera taxativa tancar el pas a les modificacions que se'ns demostrí que són absolutament necessàries per millorar el projecte.

Nosaltres venim ací amb l'esperit de volguer encertar; i sempre la Comissió recollirà en la discussió de l'articulat totes aquelles suggerències, totes aquelles ampliacions que nosaltres puguem creure que són d'una justesa i d'una lògica acceptables. Però fora d'això jo he de dir al senyor Comorera que el projecte de Constitució respon, en general, a aquell ideal esquerrà del qual parlava; que el projecte de Constitució és un projecte que té una tendència vertaderament liberal, una tendència vertaderament democràtica — com ja ha declarat en el seu discurs el nostre president de la Comissió, senyor Casanoves —. El projecte de Constitució, per consegüent, és un projecte absolutament viable, és un projecte que pot parionar-se en les seves línies generals amb totes les Constitucions modernes del segle xx.

Com deia el senyor Comorera, a nosaltres no se'ns amaga la diferència que existeix entre les Constitucions de l'avant-guerra, les Constitucions que podríem dir-ne del segle XIX, i les Constitucions de la post-guerra, i no oblidem i no desconeixem que precisament les Constitucions de la post-guerra tenen un sentit social que no tenen les anteriors, tenen un sentit que respon i reflexa la transformació de l'Estat i l'evolució de la vida social dels pobles. Avui dia no és possible distingir entre l'individu polític i l'individu social i sabem, per consegüent, que tot organisme de l'Estat ha d'atendre a l'individu en aquests dos aspectes.

Però he de fer present que nosaltres, en elaborar un projecte de Constitució, hem hagut de partir de dos antecedents; i aquests dos antecedents jo prego al senyor Comorera que els tingui molt en compte.

En aquest sentit li dic que nosaltres estem enquadrats dintre de dos marcs; el marc que ens imposa la Constitució de la República espanyola i el marc que ens imposa l'Estatut aprovat per les Corts Constituents. Nosaltres no podem sortir fora d'aquestes limitacions, doncs no tenim més remei que incloure tots els nostres moviments, tota la nostra acció i tota la nostra actuació dintre d'aquell enquadrament, dintre d'aquelles dues lleis fonamentals: una repeteixo la Constitució de la República, i l'altra l'Estatut aprovat per les Corts Constituents.

Tingui en compte el senyor Comorera que nosaltres no formem un Estat particular dintre de la República espanyola; tingui en compte el senyor Comorera que nosaltres tenim una Constitució de la República que en el seu article 1.er diu que la República espanyola constitueix un Estat integral compatible amb l'autonomia dels Municipis i de les regions. I això vol dir, senyor Comorera, que nosaltres, per consegüent, tenim una limitació de facultats i una limitació de competències. És per aquestes raons per les que aquest mancament de què parlava el senyor Comorera en realitat, no existeix, puix que el que existeix en aquest sentit, ve obligat per les circumstàncies.

El dia en què nosaltres tinguem la sobirania plena, el dia que nosaltres puguem tenir autoritat plena per a determinar totes les nostres activitats en el camp polític i social, aleshores serà el moment en el qual es pugui parlar així.

Tingui's en compte que a la nostra Constitució hem tingut bona cura de proclamar aquells principis consubstantius en l'ideari de l'Esquerra Republicana que ens ha permès la nostra competència; però, com ja he dit, estem enquadrats per aquestes dues lleis fonamentals, i d'aquest marc no podem sortir-ne. És per aquestes raons, per les quals no estan justificats aquells tres conceptes, aquells tres mancaments a què es referia el senyor Comorera i que jo em vaig a permetre examinar un per un.

Deia el senyor Comorera que un dels mancaments, era el de la catalanitat. A què es refereix el senyor Comorera, en dir que existeix aquest mancament de catalanitat? Quins arguments allega en defensa de la seva afirmació? El senyor Comorera deia, com a únic argument a aquest respecte, que nosaltres, en lloc de «Constitució», titulem aquesta llei fonamental «Estatut». I per aquest senzill canvi de paraules, al qual ell concedeix una importància extraordinària, dedueix que

existeix un manquement del nostre sentit de catalanitat. I això, perdoni el senyor Comorera que li digui, no obeeix a una verdadera exactitud, això és una equivocació de V. S.

Les paraules «Constitució» o «Estatut», en el terreny i en el concepte tècnic, tenen la mateixa significació. Tant és així, que no es dona el nom de Constitució a totes les lleis fonamentals dels diversos països del món, sinó que hi han lleis fonamentals que porten el nom d'Estatut i altres que porten el nom de Constitució, perquè ambdues paraules, tècnicament, signifiquen el mateix, responen al concepte d'una llei fonamental. I nosaltres, precisament, en el preàmbul que ha de presidir la llei i precedeix ara el projecte, afirmem que fem la Llei fonamental de Catalunya. He de recordar que, precisament, en les deliberacions que vàrem tenir per a prendre un acord respecte a la denominació, que al cap d'avall guarda relació amb el nom que figurava en el projecte que ens va ésser lliurat pel Govern que en aquells moments existia, en les deliberacions de la Comissió, repeteixo, tots els representants dels tres grups, les representacions de la Majoria i de les dues Minories, varen estar d'acord. *(El senyor Comorera fa signes negatius.)* Sí, senyor Comorera. El senyor Serra i Moret estava present en aquestes deliberacions i va declarar que li semblava més indicada la paraula «Estatut» que la paraula «Constitució». Hi ha, a més a més, una raó perquè així sigui. Ja ens deia el President de la Comissió, senyor Casanoves, que nosaltres no tenim la sobirania plena, que nosaltres tenim una sobirania concedida, la qual cosa vol dir que, tal vegada, aquesta sobirania concedida...

El Sr. XIRAU: Reconeguda, perdoneu.

El Sr. ESPANYA: Reconeguda, estarà millor la paraula; però en el fons, senyor Xirau, encara que es digui que és reconeguda, la forma en què es varen discutir al Parlament i la forma que es varen estar articulant totes les atribucions, és motiu perquè es pugui dir que en la realitat l'autonomia respon a una concessió. Si forméssim part d'una República federal, seríem nosaltres els que ens aprovaríem ací la Constitució, sense limitacions ni imposicions d'altra mena; nosaltres seríem els que donaríem la Constitució, com passa en els Estats federals, i la nostra Constitució seria el reflexe d'una sobirania plena.

Deia el senyor Comorera que també observava mancaments de caràcter social. Nosaltres hem concedit a aquest aspecte de la vida social tota la importància que té. Ja hem dit abans que no desconeixem el caràcter de les Constitucions modernes; i és ben sabut que el Partit d'Esquerra Republicana té en el seu ideari, la proclamació d'aquests drets socials, d'acord amb l'evolució que en la vida econòmica del món s'està experimentant. En conseqüència, nosaltres, en la proclamació dels principis i els drets socials, hem arribat dintre dels límits de la nostra competència, i a la proclamació de tots aquests principis socials que estan conformes amb la nostra ideologia.

No hem parlat de la socialització ni hem parlat de l'expropiació, perquè, com molt encertadament ha advertit ja el senyor Casanoves, després

de fer un segon estudi d'aquest aspecte, ens vàrem trobar amb què nosaltres no podíem entrar en aquest terreny, amb què no teníem facultats, sinó que es tractava de facultats de legislació de les quals es va reservar el Govern de la República l'article 15 de la Constitució i 5.º del nostre Estatut, en el qual no se'ns reconeix només que la facultat d'execució d'aquelles lleis que es refereixen a drets d'expropiació i de socialització de les riqueses naturals i empreses econòmiques. Són facultats inherents a l'Estat i, per consegüent, era inútil, i fins anti-constitucional — com deia el senyor Casanoves —, que nosaltres consignéssim aquests principis en el nostre Estatut intern perquè no eren de la nostra competència. Si haguéssim intentat consignar-los, aleshores sí que hauríem fet literatura, perquè, com ja hem dit, ens hauríem ocupat de coses alienes a la nostra competència. No hem perdut de vista que la Constitució de la República espanyola, votada per l'Esquerra Republicana de Catalunya, conté aquests principis i la qüestió, per tant, resta ben salvada. La República espanyola, en aquesta matèria, legislarà i el Govern de Catalunya executarà la legislació de la República espanyola.

Nosaltres si hem parlat del règim de la propietat, és perquè com que és matèria de Dret civil, aquesta correspon íntegrament a la Generalitat, al Govern de Catalunya, i naturalment que hem proclamat un principi que s'hi refereix. Però, com? Nosaltres hem respectat absolutament el dictamen que ens havia entregat el Govern i que diu que la Generalitat empararà la propietat sempre que tingui una finalitat social, o que respongui a un interès social. Per què? Perquè nosaltres creiem que la propietat ha de complir una funció social. Deia molt bé el senyor Comorera que es transforma el concepte de la propietat. No és possible sostenir avui el concepte romà, que era el dret absolut d'usar i disposar de la propietat, ni tan sols volem nosaltres la propietat limitada. Nosaltres volem la propietat condicionada a una finalitat social. Però el senyor Comorera, com a representant de la Unió Socialista, voldria la socialització de tota la propietat...

El Sr. COMORERA: No és això el projecte.

El Sr. ESPANYA: ...i jo haig de dir-li, perquè hi ha una esmena presentada en aquest aspecte per la Unió Socialista, jo li haig de dir que a la inflexibilitat d'aquest dogmatisme marxista que vol la socialització de tota la propietat, nosaltres preferim la flexibilitat dels fets socials que demostren que la propietat de la terra no és sempre un instrument d'explotació i que, pel contrari, de vegades la propietat de la terra és un instrument d'alliberació o d'independència econòmica en quant pertany al qui la treballa. Nosaltres tenim l'obligació de defensar la democràcia rural de Catalunya, d'aquella gent que treballa la terra, aquella petita pagesia, aquell petit comerç i el petit comerciant que hi ha a Catalunya, perquè entenem que tots compleixen una funció social. Nosaltres encara que no som pas socialistes, acceptem molts dels seus principis i per això veiem amb satisfacció que s'hagi deixat la porta oberta a la Constitució de la República per a totes les possibilitats d'una transformació social. Quan la discussió de

la Constitució de la República, els nostres Diputats es varen adherir al principi aquell de la socialització de la propietat. Nosaltres volem deixar la porta oberta per a totes les possibles transformacions que en aquesta matèria poden existir, però tingueu en compte que, com deia abans, respecte a l'expropiació i a la socialització de les grans empreses, nosaltres hem d'atenir-nos al text íntegre de la Constitució de la República que ens veda en absolut entrar-hi per a legislar.

Deia el senyor Comorera, a més, parlant d'això, que àdhuc als Ajuntaments se'ls desconeix aquesta facultat, com si haguessin tingut por de no consignar certs principis. Nosaltres hem parlat de règim local en línies generals, però hem sentat un principi, que crec que el sentim tots, que és el de l'autonomia dels Municipis. Però tots aquells aspectes als quals es refereix el senyor Comorera, són aspectes propis de la Llei municipal, i serà aleshores, quan vingui ací el projecte de Llei municipal, que es podran discutir aquells punts de vista als quals es referia l'esmentat senyor, i segurament s'arribarà a una sèrie de coincidències en aquest aspecte.

El tercer punt del discurs del senyor Comorera era del manquement sobre les facultats del Parlament. En aquest punt, senyor Comorera, jo he de dir-li que la nostra Constitució és una de les Constitucions més avançades que hi ha a Europa; i sabeu per què? Perquè en el nostre projecte el Parlament està pel damunt de tot. L'organisme jurídic de la Generalitat el componen tres institucions, el President de la Generalitat, el Consell Executiu i el Parlament. Però si hi ha supeditació d'uns poders o d'uns òrgans amb altres, és precisament respecte al Parlament, perquè el Parlament és el que ho decideix tot, el que diu sempre la darrera paraula. És el Parlament el que nomena el President i el que el destitueix; el que pot fer saltar d'aquest banc el Govern sempre que vulgui. No hi ha més que un altre poder per damunt d'ell, que és el poble de Catalunya, el qual, fent ús del referèndum, pot precisament dissoldre el Parlament. Aquest és l'únic poder que hi ha pel damunt del Parlament, i com que és poder que emana del poble, i nosaltres reconeixem que aquella potestat de sobirania a Catalunya precisament resideix en el poble, nosaltres hem estat conformes en què el poble, si és aquesta la seva voluntat, pugui dissoldre el Parlament.

Nosaltres ens hem trobat amb un Estatut que parlava d'un concepte nou que no existeix a cap Constitució, que és el concepte de delegació de funcions, i nosaltres hem cregut donar-li una interpretació adequada, que ja es discutirà en el seu dia. Nosaltres ens hem d'atenir en aquest punt al precepte íntegre del nostre Estatut, però, de totes maneres, ja haurà vist el senyor Comorera que nosaltres no creem cap poder irresponsable. No volem irresponsabilitats. Volem que tots els poders, àdhuc el del President de la Generalitat, siguin responsables davant aquesta Assemblea. És aquesta la que està sempre pel damunt del President. Deia el senyor Comorera: «és que el President de la Generalitat té un dret d'iniciativa». Però, per què? Per anar al referèndum, per a consultar la voluntat popular, per a consultar el cos electoral, és a dir, per anar de cara al poble, o sigui deixar la porta oberta perquè es pugui consultar en un moment determinat el cos elec-

toral. No recorda el senyor Comorera que al projecte es diu que si el cos electoral rebutja aquest referèndum el President haurà de dimitir?

El Sr. COMORERA: No caldria sinó!

El Sr. ESPAÑA: Però el senyor Comorera amagava aquest punt important. Ací solament hi ha que el Parlament està pel damunt de tot, i és el que diu la darrera paraula. Respecte a què cal un determinat nombre de vots per a exigir la responsabilitat, o més que la responsabilitat, la presència al Parlament, naturalment, això és una garantia que es pren. Existeix àdhuc aquesta garantia per a poder presentar esmenes, i per a presentar un vot de desconfiança al Govern, perquè a les Constitucions modernes, i el senyor Comorera ha demostrat que les ha llegit, hi ha precisament un procediment per a totes aquestes coses, existeix aquesta garantia per evitar maniobres polítiques.

El Sr. COMORERA: Un President de República, sí; un President de Govern, mai.

El Sr. ESPANYA: Recordi el senyor Comorera que té una esmena presentada fixant un nombre de Diputats per a demanar un vot de desconfiança al Govern, el que demostra l'existència d'un procediment i d'unes regles en aquesta matèria, i jo dic al senyor Comorera que així com segons el projecte el President de la Generalitat, si ho demana una tercera part de Diputats, no podrà defugir el venir ací, en moltes Constitucions d'Europa és el Parlament per majoria el que ho decideix, inclús al Parlament de França, en el qual el Govern en fa qüestió de confiança, moltes vegades, en respondre a una interpellació.

En aquest aspecte tot és qüestió de procediment, i nosaltres, restem disposats a discutir aquest punt amb el desig de trobar una fórmula definitiva que pugui satisfer a tothom.

Nosaltres no tenim pas un criteri definitiu, venim ací per admetre controvèrsies, discussions i per acceptar totes aquelles esmenes, totes aquelles suggerències que demostrin que estem nosaltres desencertats.

De manera que jo crec que estan contestats els tres punts fonamentals del senyor Comorera.

No he de referir-me a aquell aspecte polític del qual parlava referent a si l'Esquerra complia o no amb el seu deure. No crec que sigui el senyor Comorera el que hagi de dir si l'Esquerra compleix o no: és el poble el qui ho ha de dir i, a més, els organismes del nostre Partit. No crec que sigui exclusiu de la Unió Socialista el complir un deure; no sembla sinó que hi hagi una Minoria que sàpiga complir-lo i les altres no. Crec que tots venim ací a treballar amb la major bona fe procurant realitzar tot allò que sigui de possible realització.

L'Esquerra té un programa i ha vingut ací per la voluntat de Catalunya a governar i crec que els nostres homes governaran mitjançant la presentació de projectes de llei que faran realitzables tots els nostres ideals.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Comorera té la paraula.

El Sr. COMORERA: Per contestar amb poques paraules al senyor Espanya, i començaré per les seves darreres paraules.

Lamento molt que el senyor Espanya hagi

recollit les meves paraules amb aquest to polèmic. Ell diu que l'Esquerra ha vingut per governar i així és realment.

Em felicito que la Comissió no tingui un criteri tancat sobre matèries tant capitals com les que ací hem anat estudiant aquesta tarda. Això em permet esperar que en el curs del debat alguns articles retornaran a la Comissió per venir després a aquest saló més ben redactats.

Diu el senyor Espanya que no hi ha hagut cap renunciament en sentit catalanista pel fet d'haver canviat el títol de «Constitució» pel d'«Estatut Orgànic» perquè, ha dit ell com a argument capitalíssim, tècnicament no hi ha diferència entre Estatut i Constitució. I jo li pregunto al senyor Espanya: Si efectivament no hi ha diferència entre Estatut i Constitució, val la pena de canviar-ho?

Afirma que nosaltres no tenim el dret de plena sobirania, i, efectivament, no el tenim aquest dret; perquè si el tinguéssim, com avui ja està reconegut en Estats Federals, altra cosa s'hauria presentat en aquest projecte de Constitució. Però en Repúbliques Federals ni en Repúbliques Generals, no hi ha plena sobirania en cap part del món. Perquè en unes i altres la plena sobirania està cada vegada més limitada per imposicions de caràcter universal, de manera que, en vigor, els mots «plena sobirania» no tenen cap significació.

Diu també el senyor Espanya que no han comès cap renunciament en el sentit social, perquè la Comissió s'ha vist lligada per unes limitacions legals. Però també el senyor Espanya ha dit altres coses que vénen a demostrar que el que jo deia, era l'encertat: i era que el senyor Espanya indicava que en matèria civil teníem plena sobirania, i si la tenim, com no hem de tenir-la en matèria de la propietat, que és cosa civil?

I si les tenen els Ajuntaments i les Diputacions, com no vol tenir-la la Generalitat de Catalunya, el Govern d'una regió autònoma dintre de la República espanyola?

El que he sostingut és que, sense afirmar d'una manera categòrica aquest dret del Govern de Catalunya, a considerar en bloc la propietat com a sotmesa a les necessitats socials, dic que sense això tot el demés és literatura, i efectivament ho és perquè sense una amplíssima llibertat de moviment en matèria d'aquesta naturalesa, tot el demés en matèria social serà sempre mesquí i irrealizable, i en el fons tindrà sempre el mateix esperit que la vella i humiliant caritat cristiana.

M'ha fet un retret pel que he dit en parlar dels Municipis i de les facultats que se li reconeixen en l'article del dictamen i m'ha dit que això era cosa de detall i que seria qüestió de la Llei municipal. Però aleshores, senyor Espanya, si aquest concepte fos exacte, si fos criteri acceptat, no hi hauria més que una solució: reduir l'article a poques paraules. És a dir, el Parlament farà una llei reconeixent la total autonomia als Municipis. Però si en el mateix article es diu que els Ajuntaments podran això i allò altre, aleshores ja no és detall, aquesta llista d'atribucions que es reconeix en la Constitució pot ampliar-se segons el

concepte que se'n tingui, i m'estranya molt que en aquesta part el senyor Espanya hagi fet aquesta manifestació per quan justament aquesta Minoria no ha fet altra cosa que incorporar a l'article l'esperit d'un esmena presentada pel mateix senyor Espanya. De manera que això sol demostra que la raó es troba de la meua part.

Assegura al senyor Espanya que en matèria parlamentària aquesta és la Constitució més avançada del món...

El Sr. ESPANYA: Tan avançada com la que més ho sigui, he dit.

El Sr. COMORERA: Ha dit la més avançada del món; i ja es dir molt perquè el món és molt gran, però jo asseguro al senyor Espanya una cosa, i és que no ha desfet en absolut cap dels meus arguments en aquesta matèria. Perquè jo dic que per l'Estatut, a Catalunya, no hi ha més que un poder: el Parlament; però ell diu que pel dictamen a Catalunya no hi ha més poder que el del Parlament; però hi ha una diferència; i és que la V. S. reconeix el dret, però no el fet; i nosaltres volem que es tradueixi sempre en els fets quan sigui necessari, just, i en el projecte que presenta la Comissió se li reconeix la plena sobirania, però en els fets se li fa impossible.

El Sr. CASANOVES: S'ha de regular per a establir l'equilibri.

El Sr. COMORERA: Però no regulant-lo d'acord amb els Diputats de la Majoria, i reconeix un dret a fer-lo impossible en l'aplicació quan aquesta aplicació sigui justa i necessària i potser patriòtica en el sentit que les VV. SS. entenen per patriotisme.

Es precis que digui, doncs, que les meves argumentacions en els tres aspectes capitals d'aquest problema queden perfectament en peu.

Jo sostinc que lo cosa més greu d'aquest projecte és allò que deia, que és un estat psicològic de sometiment, d'inferioritat, o per a dir-ho més exactament un concepte minimalista de l'Estatut i de les facultats que té avui Catalunya en aquests moments. Quan comença per Catalunya l'aplicació de la seva autonomia, si els homes de govern, i si el partit que governa no tenen un concepte maximalista de l'Estatut i de la seva aplicació, jo asseguro que l'Estatut, que ja està molt retallat, en la lletra, ho serà més en la seva aplicació, i en l'esperit de manera que ningú no el coneixerà, ni nosaltres, ni...

El Sr. MARTINEZ DOMINGO: Molt bé.

Hem de fer de maximalistes i interpretar no solament la lletra de l'Estatut, sinó també l'esperit de la Constitució.

Vosaltres sabeu, i alguns que sou parlamentaris, millor que jo, quin fou l'esperit que dominà durant la discussió de l'Estatut a les Corts Constituents de Madrid.

Allà no se'ns varen retallar facultats, drets ni llibertats, pel gust de retallar. Sabeu que en el fons els homes d'esquerra del Parlament de la República imposaren aquestes limitacions i ho feren per la por que ací, a Catalunya, és donés una reculada vers la dreta.

Això ho sabeu bé: es tingué per d'una reculada vers a la dreta i per evitar-ho s'assegura un to d'esquerrisme a la República. Però estic convençut que cap home ha discutit l'Estatut en sentit restrictiu

i també estic segur que cap home ens faria un retret si nosaltres per la pròpia voluntat de Catalunya anéssim més enllà que ells. Aquest és l'esperit de l'Estatut. Si anéssim més enllà que ells. Aquest és l'esperit de l'Estatut. Si anéssim més enllà tindriem llibertat de moviments. I per acabar, poques paraules. Deia el senyor Espanya, i el crec, que l'Esquerra està resolta a complir el seu programa. És això justament el que jo us demanava i em plau que ho veieu així; però em satisfarà més encara que ho feu. Però, com ha de realitzar-se aquest programa, senyor Espanya?

Cal no perdre de vista qüestions importants i entre aquestes que els conceptes i els valors s'han desplaçat completament. Abans l'esquerrisme volia dir una cosa i avui l'esquerrisme vol dir-ne una altra. Fa molt poc temps que era esquerrista un republicà i parlant de República s'emportava darrera d'ell les multituds. Fins fa poc l'esquerrisme polític podia aconseguir victòries parlant de la reivindicació històrica de Catalunya, i de l'Estatut, i també podia aconseguir-ne parlant de les coses de consciència, com la separació de l'Església i l'Estat, i podia aconseguir-ne també parlant de la necessitat de regenerar la família, per mitjà d'una llei de divorci. Tot això podia fer-ho i era substància de tot l'esquerrisme polític d'abans del 12 d'abril, d'abans del juliol i d'abans del novembre a Catalunya; però avui això no serveix per a fer d'esquerrisme perquè això són coses realitzades i, per tant invocar la República, l'Estatut, la regeneració familiar, la llibertat obrera i ciutadana, no amemora avui a cap multitud, perquè com he dit es tracta de coses realitzades i l'única actitud possible és justament una actitud no esquerrista, sinó conservadora: fer que això que tenim a les mans no ens ho prengui ningú. Per tant, quina política esquerrista és la que heveu de fer vosaltres? Heveu de conservar—i no us quedà res més que l'esquerrisme econòmic— i anar a realitzar les aspiracions de la classe treballadora de Catalunya, tant del camp com de la ciutat. I en parlar de realitzar els desigs i anhels de la classe treballadora del camp i de la ciutat, jo no tinc pas el mateix criteri respecte el que ha manifestat el senyor Espanya pel que fa referència als petits comerciants, perquè, senyors, si ara resulta que el programa revolucionari de l'Esquerra ha d'incloure també en el seu si protector els petits comerciants, aleshores, com compagineu això, i com fomentareu el cooperativisme? Són dues coses que no poden conciliar-se.

El Sr. CASANOVES: Es tracta d'un període de transició.

El Sr. COMORERA: La cosa important és acabar amb aquesta transició i anar als fets.

Per a realitzar el vostre problema heveu d'anar al camp econòmic i si no hi aneu haureu deixat perdre l'hora propícia més plena d'història que ha viscut Catalunya.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Espanya té la paraula.

El Sr. ESPANYA: Breument per rectificar. Crec que en les manifestacions que he fet abans estan ben compresos tots els extrems que es refereixen a la contestació a fer al senyor Comorera; però no vull que prengui a desatenció el que no m'aixequi per a pronunciar dues paraules respecte al que acaba de dir.

Insisteix el senyor Comorera, que el canviar el nom de Constitució pel d'Estatut implica una claudicació: ja li he fet notar que això fou un acord de

tots els grups polítics presents a la Comissió de Constitució.

El Sr. COMORERA: Permeti'm el senyor Espanya: el senyor Casanoves, en el discurs de presentació, ha dit que una minoria, en parlar del canvi de nom, havia mantingut un criteri, que ara també sostindrà.

El Sr. CASANOVES: Hi havia un vot particular.

El Sr. COMORERA: Aquesta qüestió, per nosaltres, socialistes, té poca importància.

El Sr. CASANOVES: Ho ratifico tal com ja ho he dit.

El Sr. ESPANYA: El senyor Casanoves no estava present a la reunió. Es digué allí que el nom era el de menys i que el mateix la paraula Estatut que Constitució responien al concepte de llei fonamental que donàvem a aquest projecte, i això es consigna en el preàmbul, en fer la manifestació que nosaltres dictem la llei fonamental de Catalunya.

Es, doncs, igual. Era més apropiada la paraula «Estatut», al nostre entendre, perquè nosaltres no tenim una sobirania plena i, no tenint-la, és millor, tractant-se d'una Constitució per a una regió autònoma, adoptar la paraula «Estatut».

Es referia després el senyor Comorera a què nosaltres parlem del règim de propietat. Naturalment, parlem del règim de propietat perquè aquesta pot ésser objecte de contractes, de relacions jurídiques, és, per tant, objecte de Dret civil, i això és de la nostra competència i naturalment haviem de parlar-ne, i aquest és el sentit del principi contingut precisament en el títol segon de la Constitució.

Nosaltres proclamem un principi respecte d'aquesta matèria i diem que empararem la propietat que respongui a un interès social; però una cosa és legislar respecte a la propietat en aquest sentit i una altra és legislar sobre l'expropiació i la socialització.

I si la República, la Constitució de la República, ens prohibeix a nosaltres extendre'ns sobre aquesta matèria quant a la part legislativa, és natural que si ens està reservada únicament l'execució, nosaltres no podíem parlar de la legislació. Em retreia el senyor Comorera el fet aquest de l'esmena presentada per mi sobre règim local, quan precisament la seva és una reproducció de la que jo havia subscrit.

El Sr. COMORERA: No, reproducció no, coincidència en esperit.

El Sr. ESPANYA: Jo he de fer present que, davant de les observacions dels companys de Comissió vaig a creure que no era el moment adequat presentar precisament aquella esmena, creient que això havia de reservar-se per a la discussió de la Llei municipal. Per consegüent, és en aquest sentit que vaig retirar aquesta esmena. És molt fàcil que quan s'entri a la discussió del règim local ens trobem amb coincidències respecte a determinats punts, però el que això vagi a la Constitució o vagi precisament a la Llei municipal, ¿és que pot donar motiu perquè el senyor Comorera digui que aquest projecte de Constitució és un projecte antiliberal i antidemocràtic? Crec que no. No, no val exagerar, senyor Comorera. No té res a veure tot això amb els principis que estàvem discutint.

Es referia també el senyor Comorera al Parlament i tornava a dir que hi havia un manament

respecte a aquesta part. Jo he de dir que no és que sigui la Constitució més avançada d'Europa — si he dit això m'he expressat malament — sinó que en aquest aspecte, la nostra Constitució és tan avançada com qualsevol altra de la post-guerra, perquè avui hi han moltes Constitucions que no admeten poder moderador de cap mena i això del poder moderador es va substituint en moltes Constitucions. Alemanya, és sabut que tenia una sèrie de poders moderadors, com passava en les Constitucions de Prússia, de Baviera i tantes d'altres, però avui ja no es reconeix poder moderador de cap mena; no hi ha més poder que el del Parlament. Nosaltres, precisament en aquest punt, hem sostingut això: pel damunt de tot, el Parlament. El Parlament, pel damunt del Consell Executiu; el Parlament, pel damunt del President de la Generalitat; de manera, que quan el Parlament cregui que ha de destituir el President de la Generalitat, pot destituir-lo. Ací, tot el poder principal correspon al Parlament, i, pel damunt del Parlament, no hi posem altra cosa que la voluntat del poble.

Una cosa és aquest principi i una altra cosa és el procediment perquè el President de la Generalitat respongui dels seus actes. Nosaltres hem sentat sempre el principi de la responsabilitat, davant del Parlament, del President de la Generalitat. Aquest és el principi democràtic. Quant al procediment, això és una cosa a discutir. El procediment existeix avui dia a totes les Constitucions modernes. Totes marquen procediments per a presentar vots de desconfiança contra el Govern, i és natural que si es tracta, no del Govern, sinó del President de la Generalitat, hi hagi també un procediment. ¿O és que el President de la Generalitat ha d'ésser de menys consideració que el Govern? Tot això són coses que les Constitucions modernes ho consignen. Precisament les Constitucions més avançades i més liberals en aquests aspectes. Jo ja hem dit que sobre això no en fèiem qüestió closa. Nosaltres hem sentat aquest procediment perquè creiem que és el més adequat i el més just. Quan vingui la discussió, en parlarem, i veurem si arribem o no a un acord.

Finalment el senyor Comorera, després d'acabar la discussió o l'objecció respecte als punts que es refereixen al projecte de Constitució, tornava a la part política, per a parlar de la realització del programa de l'Esquerra. Nosaltres tenim plena confiança en els homes que governen Catalunya, hi tenim plena confiança perquè creiem que aquests homes respondran als seus sentiments democràtics i als seus sentiments esquerrans, i creiem que aniran presentant ací projectes de llei que respondran al nostre ideari i realitzaran precisament tot allò que l'Esquerra, el partit d'Esquerra de Catalunya i el poble català desitgen en aquests moments.

Totes aquelles inquietuds socials de la classe treballadora a les quals es referia el senyor Comorera mereixen la nostra preferència, però, desgraciadament, sap molt bé el senyor Comorera que la legislació social no correspon pas a la Generalitat. La legislació social — ho sap millor que ningú el senyor Comorera, precisament per ésser del partit al qual pertany — avui dia no és

nacional, sinó que és internacional. Nosaltres no tenim més facultat que la de l'execució de les lleis socials, i en l'execució de les lleis socials el Govern de Catalunya — i l'Esquerra així ho desitja i així ho espera — segurament que s' vindrà a complir-les amb tota la generositat i amb tot l'humanisme que siguin necessaris, avantçant-se potser més, si és precís, a la legislació que dicti la República en aquest sentit. Creiem que tots els esquerrans i tots els Diputats que pertanyen a l'Esquerra Republicana ajudaran els socialistes perquè aquest esperit sigui el dominant en el nostre Govern: i per consegüent, no se'ns poden fer càrrecs de cap mena sobre aquesta matèria. Nosaltres, en aquesta Constitució nostra, no en podem parlar, perquè la legislació social correspon al Govern de la República: és l'execució el que únicament ens correspon, i, per tant, en el projecte de Constitució no podíem fer totes aquelles declaracions de principi que nosaltres hauríem volgut.

El Sr. PRESIDENT: Es suspèn aquest debat. Segueix l'ordre del dia.

Precs i preguntes

El dret civil català

El Sr. SOL té la paraula.

El Sr. SOL: La he demanat, senyors Diputats, per adreçar un prec al senyor Conseller de Justícia i Dret. Seré breu, per més que la matèria mereixeria una llarga extensió, com ho comprendrà el meu vell i bon amic senyor Corominas.

El Dret català viu fa quaranta anys de precari, pitjor que de precari, viu lligat i lliurat de peus i mans als seus enemics — dic enemics en el sentit que els que l'apliquen, generalment són persones que no el senten, i per consegüent, em refereixo al Dret civil —, l'estrafan completament, com l'ha estrefat la Jurisprudència del Tribunal Suprem. Fa quaranta anys que, amb el desig de voler fer una obra completa i perfecta, no hem realitzat tot el que ens permetia la legalitat d'Espanya, l'Apèndix al Codi civil, l'Apèndix del Dret català al Codi civil. Però fa uns anys, pocs anys, que, no solament els juriconsults, sinó tots els professionals del Dret, ens vàrem donar compte que, com ja és sabut que el millor és l'enemic del bo, anàvem perdent el temps i, mentrestant, estàvem deixant que per una interpretació contrària a la naturalesa i al sentir, del caràcter substantiu del nostre Dret s'anés desfent completament i canviant de fesomia. Avui tenim aquest Apèndix fet en un sentit orgànic a la Comissió Assessora Jurídica, en la qual s'ha transformat l'antiga que es nomenà ja l'any 99 pel Ministeri de Gràcia i Justícia espanyol.

La Comissió Assessora Jurídica va fer un Apèndix complet i orgànic d'aquelles Institucions vives del Dret civil català. Aquest Apèndix fou sotmès a la informació de totes les corporacions de Catalunya que podien tenir-hi interès, a tots els Col·legis d'Advocats, als de Notaris, a les Diputacions Provin-

cials aleshores existents; fins es va anar recollint el sentir i el pensar de l'experiència professional oïnt a molts senyors Advocats i juriconsults. Es va arrodonir — diguem-ho així — aquell Apèndix de Dret català al civil espanyol i es va trametre a Madrid. De Madrid fou retornat, crec que el desembre del 31, perquè la Generalitat o la Comissió Assessora dictaminés, digués el que li semblava respecte el projecte presentat. Aquest projecte fou enviat a la Generalitat, i ha estat objecte d'algunes deliberacions. Si les meves referències no són errades, crec que fins hi hagué un dictamen del senyor Galés, que fou acceptat pel Govern de la Generalitat, en el temps que atenia la Conselleria de Justícia i Dret el senyor Comes. Però ha restat així. Passen els dies, i ací es queixava fa poc el senyor Comorera que discutirem ara l'Estatut interior de Catalunya, i després ens trobarem que no tindrem res a fer, i ens queixem tots en general que l'autonomia, per ara, no té una efectivitat pràctica i que els sentiments i afans dels catalans no es veuen ben reflectits en accions de Govern. I, en canvi, jo penso, i pensen molts com jo, que tenim a l'abast una cosa tan fàcil i que, des del punt de vista català i catalanista, ha d'ésser d'efectivitat considerable, una cosa tan fàcil com donar la sensació que realment l'autonomia és una efectivitat del nostre poble.

Deia ahir el senyor Rovira i Virgili, amb eloqüència envejable, que l'idioma, el verb de la nostra ànima, és essència de tot català i que és el que ens ha salvat del naufragi assimilista. Jo podria afegir també que el Dret civil és potser la substància viva de la naturalesa característica d'un poble, perquè és allí on es tradueix la manera d'ésser i de concebre la vida de cada país. Doncs bé; si hem de defensar el nostre catalanisme diferencial, no n'hi ha prou amb què ho fem defensant l'idioma; és precis que al costat de l'idioma, que al costat del dret expressiu de la nostra ànima posem també la defensa d'aquesta substància viva de la seva naturalesa diferencial. I és cosa, com deia abans, senyor Conseller de Justícia i Dret, que està al nostre abast i que podem realitzar-ho ben prompte i ben senzillament. Tenim traspassat el poder legislatiu en la matèria civil; tenim en aquest Parlament la facultat de poder legislar en Dret privat. Doncs bé; ¿què és el que ens priva de què vingui ací un projecte que jo prego a V. S., jo prego a vostra competència, jo prego al vostre amor al Dret català, que porti ací un projecte en virtut del qual es declari vigent des d'ara ja l'Apèndix del Dret civil català al Codi civil espanyol? Des d'ara ja els Tribunals de Catalunya tindrien la sensació de què és efectiu el poder del Parlament de Catalunya; tindrien els Tribunals i tindrien els ciutadans catalans la seguretat de què aquell Dret seu no seria ja befat per interpretacions errònies d'aquesta naturalesa. És més; encara podríem donar la sensació de què en coses que afecten tant al viure i a l'ànima de Catalunya, nosaltres ja actuàvem des d'ara mateix.

És impossible, no està a l'abast ni del Parlament ni del Govern de la Generalitat imposar a un senyor jutge o membre d'un tribunal, el coneixement de la llengua catalana. Ho imposarà la llei; però si no la sap o no vol conèixer-la no hi haurà poder humà que l'obligui a conèixer el nostre idioma. Però si el Parlament fa ús d'aquesta facultat que té reservada en l'Estatut, l'aplicació

d'aquesta llei malgrat totes les contrarietats, no tindrien més remei que ésser estimada i efectiva.

Potser se'm dirà que l'apèndix al Codi civil, el projecte presentat avui no respon totalment — i potser en alguna part jo hi estic d'acord — al que ha d'ésser el Dret civil català actualment. És cert; però si esperem a què vingui un Codi civil complet, un nou Codi civil que ha d'ésser presentat ací, que ha d'ésser de dictaminació, que ha d'ésser objecte de deliberació, tardarem un parell d'anys, i em quedo curt, en tenir un codi efectiu de Catalunya. Per consegüent, tindrem encara molt de temps subjecte el nostre Dret a la interpretació de tribunals que no el senten, o almenys que és possible que no el sentin de manera adequada i addient a la nostra naturalesa. Potser en aquest Apèndix hi ha alguna cosa que és indispensable avui modificar de moment, perquè cal adaptar-lo a les noves modalitats que imposa la Constitució de la República espanyola, tals com la relativa als sexes.

Però — i aquest és el meu prec al senyor Conseller de Justícia i Dret — podria salvar-se aquesta dificultat reclamant de la Comissió Assessora Jurídica que rectificqués i modificqués aquests pocs articles que és indispensable que siguin modificats i adaptats a les noves modalitats que imposa la Constitució del nou règim i que tot seguit com a projecte del govern o de la V. S. vingui ací al Parlament a l'aprovació integral. Perquè cal tenir en compte que es tracta d'un cos orgànic d'institucions civils i que per consegüent si es toquen diversitats de punts, llavors ja serà impossible la realització i la declaració de vigència des d'ara. Jo crec que si el meu prec té poca vàlua per la manca absoluta d'autoritat que jo tinc, les signatures que porta aquell apèndix — i no parlo d'aquell antecessor, l'eminent juriconsult senyor Manuel Duran i Bas, la memòria del qual ha estat el model en el qual s'ha anat brodant l'apèndix que es va presentar darrerament per la Comissió Assessora — les signatures que porta entre les quals hi ha de més a més la del senyor Maluquer, del senyor Hurtado, del senyor Oriol Anguera, del senyor Martí Miralles, del senyor Querol, del senyor Francesc Maspons i Anglasesell i del senyor Raimond d'Abadal en darrer lloc, per tractar-se precisament de company tan estimat i per tots nosaltres i vosaltres respectat. Doncs, un apèndix d'institucions del Dret civil català que porti l'aval de totes aquestes autoritats jurídiques catalanes, que de més a més respon a una necessitat de reconquerir el més preuat dels poders que té una sobirania en la regulació de la nostra vida, de la vida del nostre poble, val la pena de què s'aprofiti l'avinentsa que dóna aquesta facultat per a donar immediatament, ràpidament, la sensació de què actuem en aquest ordre.

A part de totes aquestes consideracions, encara que considerant que en algun aspecte no pugui satisfer algun criteri que li sigui oposat, penso que amb tots els defectes que pugui tenir l'apèndix a què em refereixo, sempre serà cosa nostra mentre que el dret que avui se'ns imposa no és nostre, ens és estrany.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: De mano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Conseller de Justícia i Dret té la paraula.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats: En respondre al prec que m'acaba d'adreçar el senyor Sol, he de manifestar que aquesta preocupació que l'ha portat a ell a fer-lo, és la primera que se'm produí a mi en fer-me càrrec del departament de Justícia i Dret. Hi havia la necessitat, a la meua manera de veure, la necessitat urgent de parar el desastre introduït en el nostre Dret civil per les desviacions del Tribunal de la Jurisprudència, del Tribunal Suprem. Vaig haver d'encomanar immediatament a persona que forma part d'aquesta Comissió Jurídica Assessora que em donés el seu parer, que em formulés un dictamen per a veure si hi havia possibilitat de parar per cop sec, mitjançant una llei portada al Parlament, el desastre d'aquesta jurisprudència, sense tocar la generalitat de les coses que respecte el Dret civil tenim com característiques nostres. Però (i aquest punt de vista és relativament modest si el comparo amb el que proposava ací el senyor Sol) aquest punt de vista modest que jo no abandono, se'm presentà ple de dificultats, perquè en dir que un punt de vista de la jurisprudència del Tribunal Suprem no era acceptable, havíem de reflexar l'estat del Dret català en aquella llei que fonamentalment, en aquella Constitució, venia a defensar el nostre Dret català, o bé en aquella forma moderna que hi ha per a la jurisprudència fins en l'Audiència de Catalunya i en els tribunals de Catalunya que havia vingut a parar aquella mateixa Constitució. No sempre és igual el tema; no sempre és igual el punt de vista; algunes lleis que estan en el nostre Dret, en les Constitucions antigues, han vingut a ésser interpretades pels tribunals amb una forma que no correspon exactament a la lletra de les Constitucions.

No podia ésser, doncs, un estudi precipitat. No podia ésser un acte «ab irato», no podia ésser un cop sec per tornar a posar en vigència una legislació que en bona part no havia estat alterada profundament, en els seus fonaments, sinó interpretada de certa manera. No abandonem aquest punt de vista i jo procuraré assessorar-me d'aquelles persones que crec més capacitades, la major part de les quals formen part d'aquesta Comissió Jurídica Assessora, per veure si podem anar ràpidament a la solució d'aquest problema per mitjà del Parlament.

Ara, quant a la proposició de major abast de què parlava el senyor Romà i Sol, li diré que també he fet les meves consultes; i respecte a aquest punt no he trobat en les persones consultades la unanimitat de criteri que fóra precís a la meua manera de veure per arribar a la conclusió a què arribava el senyor Sol.

L'apèndix que avui tenim i que ha sofert aquesta tramitació de què el senyor Sol parlava, en substància és la memòria escrita pel senyor Manuel Duran i Bas. D'una manera que no diré precipitada, perquè en dir precipitada semblaria que hi havia quelcom de censura en la paraula, però ací està present el senyor Raimond d'Abadal que va intervenir en els treballs portats a cap per la Comissió redactora d'aquest apèndix que no em deixarà mentir, d'una manera

que no correspon a l'estudi que havia de suposar el pas de quaranta anys, aquest problema ha restat sobre la taula d'una manera realment precipitada. Per iniciativa d'un Ministre de la segona dictadura es va tractar de resoldre aquest problema; aleshores es va agafar en massa la memòria del senyor Duran i Bas i dintre de la seva distribució orgànica, perquè la distribució orgànica tenim entès no va sofrir cap modificació considerable doncs dintre d'aquesta estructura orgànica de la memòria, es van introduir en realitat només dues modificacions i es va anar calcant l'apèndix. Jo entenc que aquest procediment encertat i fins lògic quan Catalunya no tenia un Parlament, quan vivíem en un règim de dictadura, en una dictadura més o menys intensa i efectiva, en un règim que a Madrid es qualificava de *Dicta blanda* en oposició a la dictadura anterior, a la dictadura primera. Però en definitiva vivíem en un règim de dictadura, sense Parlament i sense que nosaltres tinguéssim reconeguda una facultat de legislació sobre aquesta matèria. En aquestes condicions fins podia ésser convenient procurar d'una manera precipitada parar d'una vegada l'estat de dret que anava a la deriva i fixar-lo en allò que es deia en la memòria del senyor Duran i Bas. Però en el dia d'avui en què tenim reconeguda una llei sobirana, fora d'allò que fa referència a les declaracions de bases fonamentals i obligacions i d'aquelles referències a la institució del matrimoni; avui que tenim una sobirania reconeguda per a legislar, creiem que nosaltres no podem obrar amb aquesta precipitació ni podem acceptar una obra feta en aquestes condicions, encara que aquesta obra hagi estat intervinguda per persones de tan mèrit com les anomenades a les quals em permeto des d'ací saludar com a unes de les figures preeminentes de la nostra terra.

El Sr. ABADAL: Demano per parlar.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo he dit que he fet diverses consultes i en general les persones consultades m'han respost que no era convenient precipitar aquestes solucions. Inclús fa pocs dies, un senyor juriconsult respectabilíssim, el senyor Coll i Rodés, ha exposat en una conferència un punt de vista que respon al de la majoria de les persones que fins ara he pogut consultar, o sigui el criteri de què no està bé que nosaltres anem a codificar ara precipitadament sobre la base d'un Dret que ha estat privat de la font renovadora del poder legislatiu durant més de dos-cents anys; perquè la codificació és una tasca que s'ha de fer sobre el cos viu amb els instruments vius dels estats de dret que no han sofert cap interrupció i s'han anat renovant en el curs del temps; i així arriba un moment en què totes aquelles coses vives poden ésser recollides i articulades en un Codi civil. Seria, però, una imprudència per part dels catalans, que pel fet de voler comptar amb una sobirania que ja tenim i que en l'horitzó polític no veig que ningú tracti de treurer-nos-la, que per una precipitació anéssim al perjudici d'una codificació feta d'una manera precipitada. És molt més convenient que el Parlament català faci ús de la seva sobirania deliberant i acordant sobre les solucions dels problemes civils que té plantejada la nostra societat moderna i procuri resoldre'ls amb aquell sentit fonamental que hi ha en el nostre Dret català,

però adaptant les solucions a les necessitats de la vida moderna. I això tractarem de fer-ho si és que tenim l'encert de proposar-ho bé i enfocar-ho bé, tractarem de fer-ho, repeteixo, no més enllà del mes que ve. Crec que dintre del mes que ve aquest Govern podrà presentar a la discussió del Parlament un projecte en el qual ja es tractarà de resoldre tota una part considerable d'obligacions referents als contractes de la terra. Aquest estudi en ordre als contractes de la terra està extraordinàriament avançat dintre de la Comissió Jurídica Assessora i és per aquest motiu pel qual ens permetem fer aquesta promesa. I també dintre de poc temps presentarem altres projectes en ordre al Dret civil català en el sentit de resoldre el problema de les Lleis successòries, d'establir un sistema que correspongui a les nostres necessitats modernes amb l'esperit de les nostres lleis antigues. I també ens proposem portar al Parlament la solució del problema de la tutela. Així, successivament. Però no es faci il·lusions el senyor Sol en el sentit de rapidesa en la solució d'aquests problemes, perquè si volem fer una tasca bona i eficaç hem de fer-la amb calma, hem de fer-la amb el degut temps, puix si nosaltres anem precipitadament a recollir una obra com aquesta de l'apèndix al Codi civil, haurem reconegut un estat de dret que en definitiva representarà una pertorbació.

Cal tenir en compte, senyor Sol, que les lleis civils — almenys jo en tinc aquest concepte — són les lleis fonamentals, són les lleis més fonamentals de la vida, perquè amb elles es resolen els problemes més greus i profunds i en elles es tracta el regíme de la propietat, que avui, amb paraules que a mi em plau reconèixer moderades i en general ben encertades, proposava el senyor Comorera. Per aquestes lleis civils es va a resoldre un problema de la importància que representa el problema de la família, i que tant ha de repercutir en la transformació social de la vida moderna. Aquests problemes tan fonamentals no és just que anem a resoldre'ls precipitadament, només que per la vanitat, millor crec que fóra dir per la puerilitat, d'afirmar una sobirania que en l'actualitat ningú no ens discuteix. Hem de fugir de les precipitacions i escometre aquesta obra amb fe i amb calma. (*Diversos senyors Diputats: Molt bé, molt bé!*)

Per la legislació social necessitem informar-nos dels més insígnies jurisperits de la nostra terra i hem de procurar tot el seny, perquè en promoure aquests problemes en la nostra societat es tingui en compte el pensament de tot el poble, de totes les classes socials, dels pobres i dels rics, fins dels Ajuntaments i de les Acadèmies, i així podrem fer una obra pràctica i eficaç amb aquell sentiment de vida moderna que s'infiltra en l'actualitat en els Parlaments. Però no em cansaré d'insistir que per aquesta obra es necessita temps, puix és tasca que s'ha de fer amb calma. Ja deia el senyor Coll i Rodés — i al meu entendre ho deia amb gran encert — que així com per l'aprovació del Codi de Suïssa es va estar discutint i legislant deu anys, altres deu anys haurien de trigar els catalans en resoldre aquest problema.

Jo no voldria acceptar, senyor Sol, la responsabilitat de portar avui una solució interina, una solució que més endavant podria semblar

una invitació al descans suau. No. El problema ha d'ésser ben viu, la carn ha d'ésser espellifada perquè nosaltres tinguem sempre davant de l'esperit la urgència de resoldre aquest problema batent, mentre que si nosaltres ens deixàvem anar a una solució interina, a una solució no prou metada, que jo crec que el mateix autor de la memòria hauria rectificat al cap de cinquanta anys, hauríem fet una obra en un sentit adormidora i en altre sentit precipitada i pertorbadora d'aquelles coses de la vida civil, que són les més substantives i més grans que pot haver-hi en la vida d'un home. (*Molt bé!*)

El Sr. PRESIDENT: El senyor Sol té la paraula.

El Sr. SOL: L'havia demanda abans el senyor Abadal. En faré ús, però, breument, per agrair que m'hagi contestat el senyor Conseller de Justícia i Dret. Confesso, però, que no m'ha entès el meu prec, o no m'explico aquesta objecció a què es referia el senyor Coromines. No es tracta de què fem un Dret civil català, sinó que estant subjectes a un Dret que no és el nostre de moment, i mantenint viu el desig de fer un Codi completament modern, si es vol, de la nostra vida civil, de la nostra vida privada, posem ja des d'ara immediatament en vigor davant d'aquestes lleis que no són nostres, el nostre Dret. Que aquestes institucions són modificables? Evidentment. De què es tracta? D'anar precisament a modificar el que està malament del nostre Dret català. De manera que l'únic que demanem, és que amb aquelles modificacions que la Comissió Jurídica Assessora cregui que cal fer per adaptar-lo a la Constitució de la República espanyola, es faci immediatament un projecte de llei per virtut del qual es doni vigència a l'Apèndix del Codi civil i una vegada aprovat l'Apèndix, que és un Codi completament orgànic, que és complet i que no és la Memòria del senyor Duran i Bas, sinó que és la Memòria completament adaptada ja a les noves modalitats per la Comissió que fa tres anys l'estudià. No sé si m'ha entès prou bé el senyor Coromines. No tracto de declarar definitiu com a Dret català el que diu l'Apèndix. Jo no demanava més que quan vingui aquest Codi civil català o aquestes lleis especials i monogràfiques sobre institucions de Dret català, la vigència del Dret a Catalunya sigui la del Dret català, no la del Codi civil espanyol. Res més.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Abadal té la paraula.

El Sr. ABADAL: Les allusions afectuoses que m'han fet tant el Conseller de Justícia i Dret com l'amic senyor Sol, i el fet d'haver intervingut en la confecció de l'Apèndix del Dret civil català, m'obliguen a alçar-me, per a dir algunes paraules respecte el concepte que jo tinc d'aquesta qüestió.

He de començar per rectificar una afirmació del senyor Coromines. És veritat que pot aparèixer aquest Apèndix de Dret civil català com a fet precipitadament, quant a la darrera redacció, perquè es féu amb relatiu poc temps, però no oblidí el senyor Coromines i sàpiguen tots els senyors Diputats que l'Apèndix de Dret civil català, en la

forma en què definitivament va restar redactat, era el resultat d'un treball de vint o més anys, en el qual no solament els que intervingueren en aquesta darrera formació, sinó tots els absents definitius, tots els juriconsults morts que més s'havien distingit dintre del fòrum català, havien intervingut i havien fet els seus treballs recollits en definitiva per a incloure'ls en l'Apèndix de Dret civil.

Recordi el senyor Coromines i sàpiguen els senyors Diputats que després de fet, aquest Apèndix del Codi civil passà primerament per la Comissió de Codis que existia a Madrid, i ha passat més tard per la Comissió Jurídica Assessora. Els uns i els altres l'han estudiat, l'han pesat, han fet les seves modificacions, i naturalment, que no és una obra perfecta, perquè no existeix cap obra perfecta dintre d'allò humà, però és tot allò que es podia recollir en el dia d'avui del Dret viu a Catalunya encara, perquè pogués regir, i restaurar moltes coses que ens han malmès, degut a les intromissions ocorregudes.

Una VEU: Millor és no restaurar res.

El Sr. ABADAL: És indubtable que no respon a les noves orientacions del dia d'avui, i que s'hauran de realitzar els treballs a què es referia el senyor Conseller de Justícia i Dret, per a arribar a un Codi civil que respongui a les orientacions actuals. Però el senyor Coromines ha dit que oferia una pertorbació l'aplicar aquelles parts de l'Apèndix civil català, quan no faríem més que restaurar el mateix. És possible això sostenir-ho? Pensi el senyor Coromines en la situació jurídica en què vivim avui. Vivim una situació jurídica la qual fa que se'ns apliqui en molts casos un Codi civil que no respon a les orientacions del dia d'avui.

El Sr. RIERA: Desgraciadament que hi responguessin!

El Sr. TRIES DE BES: Que potser és millor el Codi civil que el Dret català?

El Sr. RIERA: No s'hi amoïni. No ens entindrem tampoc.

El Sr. PRESIDENT: Estem en una discussió antireglamentària. Amb tot, i tractant-se d'una personalitat tan destacada com el senyor Abadal, no he tingut cap inconvenient en concedir-li la paraula.

El Sr. ABADAL: És que he estat objecte d'allusions.

El Sr. PRESIDENT: És tracta de precís i preguntes en què no hi ha allusions, sobretot tractant-se de personalitat tan destacada, representant d'una Minoria, però és necessari mantenir la correcció en l'ordre reglamentari.

El Sr. ABADAL: Agraeixo la deferència. No abusaré de la paciència dels senyors Diputats, però em manca dir alguna cosa respecte d'aquest punt, començant per ratificar el que he dit. Vivim en el dia d'avui sota l'imperi d'un Codi civil tan estrany a les orientacions actuals, com puguin ésser-ho les institucions de Dret català. No demanava el senyor Sol res més que la immediata promulgació de l'Apèndix com un estat de Dret provisional. I vaig al punt del senyor Riera, que és gairebé l'únic a què s'ha referit el senyor Coromines. Quin inconvenient hi ha en un Apèndix, quan en dies, si no en hores, es poden esborrar aquelles coses que en el dia d'avui no es

poden sostenir, per a poder-les promulgar com Dret civil de Catalunya interí, i que dintre del mes proper vindrà a modificar-se en virtut d'una llei que presentarà el senyor Conseller de Justícia i Dret? Vaig a donar-ne dues mostres, per exemple. Pensi el senyor Coromines, pensin els senyors Diputats, que vivim en el dia d'avui en una situació jurídica en la qual la dona, contra tot l'esperit del Dret català i les disposicions del mateix, està subjecte al marit en totes les coses que ha de fer, mentre que en la nostra legislació té aquella llibertat, aquella personalitat completes que ha de tenir, i avui no casa aquella restricció del Codi civil amb les llibertats que la Constitució ha donat a la dona.

El Sr. TRIES DE BES: Què hi diu el senyor Riera?

El Sr. ANDREU: Amb el vot en contra de vostès.

El Sr. ABADAL: Està equivocada, senyor Andreu. Dintre de la Constitució, allò que respecta a les atribucions del vot de la dona, està votat per la Minoria regionalista.

Uu Sr. DIPUTAT: Però en allò referent a la llibertat de la dona dintre de la família, votàreu en contra.

El Sr. ABADAL: No és exacte.

El Sr. PRESIDENT: Ordre, senyors Diputats. Prou d'interrupcions, senyors Diputats. Pot seguir la V. S.

El Sr. ABADAL: Per un altre costat, tenim el principi de la investigació de la paternitat que ara es porta a la Constitució, i que no sols estava dintre de l'Apèndix, sinó que està també dintre del Codi i dintre del Dret civil. Quin inconvenient hi veu, el senyor Coromines, a restaurar aquest Dret català? En una sola paraula; perquè el Parlament no pot fer totes aquelles modificacions que siguin necessàries a l'objecte d'atemperar això a les orientacions del dia d'avui?

Jo no hi veig inconvenient. O hem de viure sota l'imperi del Codi civil, absolutament estrany a nosaltres, més endarrerit que el nostre Dret, amb respecte a les orientacions del dia d'avui, o hem de continuar així, indefinidament durant aquests deu anys, o durant aquest deu anys anirem fent les dues partícules que després formin el conjunt del nostre Codi civil, resistint a aquestes orientacions? Però de moment tindrem l'imperi de les nostres lleis i no podrien els Jutges i els Magistrats, a pretext del Codi civil i a pretext de jurisprudència del Tribunal de Cassació, venir-nos a modificar, a estrafer els nostres drets en un sentit que sempre és més limitatiu, més restrictiu, menys liberal, del que ha estat sempre i del que seria en virtut de la promulgació de l'Apèndix el Dret català, (*Molt bé, molt bé.*)

El Sr. PRESIDENT: El senyor Conseller de Justícia i Dret té la paraula, pregant-li que siguin les més precises.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo no podré contestar amb l'extensió que mereixen les manifestacions que acaba de fer el senyor Abadal, perquè estic convocat per a demà a una sessió de la Comissió Mixta, a Madrid, i manca mitja hora per la sortida del tren. Jo, no obstant, faré ací un record de les paraules en què he començat: que la primera preocupació meva en fer-me càrrec

d'aquest Departament, era precisament de veure si hi havia un camí per tallar en sec aquestes intervencions que s'han produït en el nostre règim jurídic a conseqüència de la jurisprudència del Tribunal Suprem, i, no tinc inconvenient a afegir, de les intromissions que s'han fet dintre de la legislació catalana. De manera que jo no defujo de fer això. El que defujo és de presentar en bloc l'Apèndix que s'havia fet, i això ja veig que tampoc ho demana el senyor Abadal; de manera que, per aquest camí, podrem arribar a entendre'ns, i em sembla que en la solució que jo portaré ací no hi haurà aquesta disconformitat.

Però abans que tot, he de fer observar als senyors de la Minoria catalana, que és ben difícil de presentar aquest problema ací, ben difícil perquè hi hauran moltes coses en aquesta Memòria del seny Duran i Bas, modificades o reformades en el sentit que deia el senyor Abadal, pels treballs de tot aquest nombre d'anys que s'han vingut madurant. Seria ben difícil de portar-ho a un Parlament i encara que sigui en una forma interina, fer-ho adoptar per un Parlament de caràcter esquerrà, per un Parlament que acaba de sortir d'una revolució.

És ací on cal mirar; és aquesta la meva preocupació. Jo voldria parar en sec els estralls produïts per una jurisprudència del Tribunal Suprem i per algunes coses que des de trenta-sis anys endarrera fins ara han vingut a ésser intromissions en el nostre Dret. Però la meva dificultat consisteix en què en portar aquest text i en fer-ho adaptar, encara que sigui de manera provisional, pel Parlament de Catalunya, em trobi amb la dificultat de què aquest Parlament vulgui acceptar moltes d'aquestes solucions que avui estan en l'Apèndix del Codi civil. Per això, ací està l'obra delicada i aquesta és la meva preocupació. Per això jo em permeto portar ací algun projecte relatiu a aquesta matèria; però en general, en bloc, en totalitat, em nego a signar un projecte de restabliment, d'implantació immediata de la totalitat de l'Apèndix fet per la Comissió Jurídica Assessora o aquesta Comissió de l'Apèndix que hi havia.

El Sr. ABADAL: Però entre tant vivim sota el Codi civil.

Un Sr. DIPUTAT: Més o menys liberal.

El Sr. PRESIDENT: Finit el prec.

Justa petició sobre el desfalc que ocorregué en la recaptació de Girona el mes de setembre darrer

El Sr. Vallès i Pujals té la paraula.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Senyors Diputats, jo estic a la disposició de la Cambra i de la Presidència i del Conseller que hagi de recollir aquesta interpellació, però com que són molts els senyors Diputats que han d'agafar el tren i demés, em faig càrrec de què la Cambra pot estar fadigada, jo declaro que la interpellació no té pressa i és un assumpte que es pot tractar avui com la setmana que ve. Jo estic de totes maneres a la disposició, si al senyor President li sembla que comenci.

El Sr. PRESIDENT: Té un aspecte molt acceptable la suggerència que fa el senyor Vallès

i Pujals, pel fet d'ésser el darrer dia de sessió d'aquesta setmana parlamentària. Però he de fer constar que la Cambra haurà de fadigar-se molt possiblement amb freqüència i que les sessions hauran d'ésser plenes tots els dies, i que només la consideració d'ésser el darrer dia d'aquesta setmana parlamentària és el que em fa preguntar a la Cambra si desitja que se suspengui aquesta sessió o que continuï.

Diversos DIPUTATS: Sí, sí; que continuï.

El Sr. PRESIDENT: Perfectament. El senyor Vallès i Pujals té la paraula per esplanar la seva interpellació.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: En el darrer dia del mes de setembre de l'any passat ocorregué en la Comissaria delegada de la Generalitat a Girona un fet de gravetat extraordinària. El que era el Cap, o encarregat de l'oficina recaptadora de tributs de l'Estat, recaptació la qual està encomanada a aquella Comissaria com a successora que és de la Diputació de Girona, el Cap d'aquesta oficina desaparegué deixant un descobert d'importància. Les circumstàncies en què el fet ocorregué, va fer que això tingués un gran ressò i durant molts dies, a Girona, la capital i la comarca, fou objecte de tota mena de comentaris. La premsa se n'ocupà llargament i en totes les conversacions, tant en públic com en privat, no es parlava d'altra cosa. Hi havia un interès públic, que jo confesso que era legítim, perquè es posés en clar tot el que havia ocorregut en la Comissaria de Girona. Ara bé, aquest interès va ésser defraudat. Encara es l'hora, avui, després de cinc mesos d'ocorregut aquest fet, que no es pot saber què és el que va ocórrer en aquella oficina recaptadora de tributs. Encara és l'hora que no sabem la importància del desfalc que hi hagué. Encara és l'hora que no es poden posar en clar les circumstàncies que rodejaren aquell fet.

Davant d'aquest mutisme de la Comissaria de Girona, que no tingué a bé satisfer la curiositat pública, els rumors anaven creixent i s'ha anat ajornant la cosa fins el dia d'avui. Jo he volgut provar de si tenia la fortuna de trobar aquest aclariment al fet del qual la Comissaria no ha donat compte, i en els Butlletins de la Generalitat que són publicats cada quinzena, he mirat els acords del Consell i també el meu interès ha restat defraudat, perquè en el Butlletí no hi he trobat més que un acord del 17 d'octubre, pel qual el Consell s'assabenta de què l'honorable senyor President, amb data 7 d'aquell mes, havia nomenat tres persones perquè es trasllessin a Girona i fessin una investigació de l'ocorregut. I ací s'acaba la referència d'aquest fet.

En el Butlletí no apareix res més, no se sap altra cosa que el que varen dictaminar les sis persones i en definitiva no se sap el que va ocórrer a Girona.

Crec que és d'un gran interès que nosaltres sapiguem, amb tots els aclariments, això, perquè el no haver vingut aquests aclariments ha fet que més per les conversacions i que es digués d'orella a orella alguna cosa a conseqüència de la qual es presentés el fet en un terme i amb un caràcter que jo desitjo que sigui exagerat perquè, si no fos així faria creure que hi havia hagut una gran negligència per part de la Comissaria de Girona.

Jo, per aquests motius he cregut que no hi havia més remei que plantejar aquest problema ací, al Parlament, i això és el que justifica aquesta interpellació.

Però ara jo vull sotmetre el senyor Conseller de Finances, vull sotmetre a la seva consideració quina és la forma en la qual prefereix que sigui plantejada aquesta interpellació.

Se m'acuden dos procediments; un d'ells, és el que expliqui tot el fet que ocorregué a la Comissaria de Girona, tal com l'he recollit a base del que es diu i de les converses, però no a base de dades oficials.

Això reconec que té un inconvenient, encara que podria completar aquesta informació el senyor Conseller de Finances rectificanc el que no hi hagués de veritat i rectificanc el que ho fos; però això té l'inconvenient que si realment s'han de rectificar aquestes versions o aminorar les conseqüències d'aquest fet es pot produir l'estrall d'haver recollit una versió que no resulti verídica.

Se'm presentava l'altre mitjà per a explicar la interpellació que consistia en pregar al Conseller de Finances si volia donar-me tota les referències d'aquest fet, si volia explicar-ho, perquè si aquest fet quedava reduït a unes proporcions que facin que la versió que jo tinc sigui exagerada, no sigui la real, jo em complauria amb reconèixer la no certesa del que als meus ulls apareixia com una negligència de la Comissaria de Girona, i sobretot, hauríem restat satisfets i el prestigi de la Generalitat hauria quedat intacte.

Si ho creu així jo ho prefereixo i si no, estic disposat a exposar els fets amb tots els detalls. I per acabar si vol recollir aquesta suggerència, li pregaria que aclarís aquests punts: Primer, diligències...

El Sr. CONSELLER de Finances: Aleshores ja no és una explicació el que desitja.

El Sr. VALLÈS i PUJALS: Penso que després que hauré exposat aquests punts, veurà V. S. l'abast que té la interpellació: Primer, diligències que es varen fer en ésser conegut el desfalc. Segon, import total a què ascendeix.

Si el desfalcador tenia constituïda fiança, import d'aquesta fiança i si se n'ha incautat la Generalitat. Si s'han obtingut altres béns d'aquest senyor. El resultat de la inspecció que varen realitzar els tres delegats de la Generalitat i els tres de Girona; qui i com i amb quins cabals s'ha pagat el desfalc; i finalment, com es presta avui el servei, és a dir, si s'han pres totes les garanties per tal que aquells fets no puguin repetir-se.

El Sr. PI I SUNYER: Probablement els defectes d'informació als quals s'ha referit el senyor Vallès i Pujals han fet que ell donés imaginativament més importància a un fet que en realitat en té ben poca; i en té ben poca perquè es redueix purament i exclusiva al que en termes corrents se'n diu un fet divers. És una d'aquelles coses que escapen per la seva reducció a l'àmbit que en podríem dir personal, a tot problema de caràcter polític.

Jo he de creure que una vegada explicats els fets, tal com es varen produir, serà impossible, si no s'hi dona una interpretació molt forçada, que el senyor Vallès i Pujals, pugui deduir-ne cap conseqüència de caràcter polític.

Varen ésser uns fets tristos, tristos, perquè provenen de la plasmació de les debilitats huma-

nes, perquè de vegades les persones no responen a la confiança que se'ls atorga, però són fets que es donen a tots els països, a tots els llocs i en totes les circumstàncies, en empreses particulars i, per tant, no se'ls pot donar un abast que resultaria absolutament injustificat.

Com ha dit el senyor Vallès i Pujals, en el mes de setembre darrer es produí per part del Cap de Recaptació de la zona de Girona, un manament. Es veié en un moment determinat que en requerir-se'l perquè ingressés una quantitat que havia d'ésser la corresponent al tercer trimestre de la contribució per rústica, el recaptador no tenia la quantitat necessària, i aleshores es prengueren immediatament, per part de la Comissaria, totes les providències necessàries per a aturar les conseqüències i perquè la Generalitat no en resultés perjudicada.

La quantitat en la qual es trobava en descobert, més ben dit, la quantitat que havia d'ingressar el recaptador de contribucions de la zona de Girona, era de 105,818'69 pessetes, de les quals, en ésser requerit per a fer l'ingrés va ingressar-ne 8,160; de manera que la diferència ascendia a 97,658'69 pessetes. Immediatament, per part de la Comissaria es procedí a l'apropiació immediata de tots els rebuts i valors a poder del recaptador de la zona. Al mateix temps es féu una liquidació provisional i immediatament es feren també una sèrie de decrets en virtut dels quals es procedí a la suspensió de l'empleat, del seu lloc de recaptador, l'apropiació de tots els serveis, la formació de liquidacions extraordinàries i l'embarg de béns d'aquest recaptador.

Com a conseqüència de totes aquestes mesures preses d'una manera immediata, s'arribà a aquesta liquidació provisional, liquidació provisional que dona el següent resultat:

El total del descobert que restà com a conseqüència d'aquesta liquidació ascendia a la xifra de 226,377'49 pessetes.

La fiança a la qual em referiré després en parlar d'aquest punt concret, que s'incautà del recaptador, tenia un valor de 229,500 pessetes nominals, i que representaven 151,300 pessetes efectives, donant per tant una diferència de pessetes 75,077'49.

Per primes i cupons corresponents al senyor recaptador, que ascendien a 27,927'72 pessetes, i que la Comissaria incautà, minvà el descobert a 47,149'77 pessetes.

Cal advertir que s'ha procedit a l'embarg de béns, constituïts per l'automòbil del recaptador, el mobiliari que posseïa i d'altres coses de menor importància i béns que encara no han estat justificats, però que en una data propera ho estaran i representen aproximadament una quantitat calculada en unes 20,000 pessetes, amb la qual cosa el descobert efectiu resultarà ésser de pessetes 25.000.

Vegi, per tant, el senyor Vallès i Pujals que encara que, repeteixo, el fet és dolorós pel què representa i pel què té de feblesa personal, un descobert de 25,000 pessetes no es pot posar mai dins la categoria d'un fet catastròfic.

Donades aquestes explicacions jo he d'insistir en dos punts que tinc interès a manifestar: un,

la part de les fiances, i l'altre, la part de les mesures preses per la Comissaria, i després el fet que la Generalitat es preocupés tot seguit d'aquest assumpte. Quant a la part de la fiança, jo he de dir que la recaptació de les contribucions de Girona, el Servei de Recaptació de contribucions a Girona, estava fet ja en temps de la Diputació i en temps de la Dictadura en unes condicions i en unes circumstàncies que no eren les mateixes que les de Barcelona. De manera que per la forma com venia feta la concessió, la meitat dels recaptadors havien d'ésser forçosament funcionaris d'Hisenda, i no sols la meitat dels recaptadors havien d'ésser funcionaris d'Hisenda, sinó que encara se'ls donava un avantatge en el fet que la fiança que ells havien d'aportar era molt petita. De manera que el recaptador que en aquest cas fou infidel, el recaptador que va portar aquesta pertorbació amb la seva infidelitat, havia estat precisament en aquest cas un recaptador imposat pel Servei, per la fórmula que havia estat establerta pel Servei de Recaptació en què s'havia fet la concessió d'aquest Servei per part de l'Estat i estava en aquesta situació respecte de la fiança.

Pel que fa referència a l'altre punt, ja he indicat que immediatament de conèixer-lo el Comissari havia pres totes les mesures adients per a reduir al mínim aquests casos — en els quals, repeteixo, juga la feblesa humana — per a reduir al mínim la pèrdua que això representés. Però el Consell de la Generalitat, que aprovà per complet, que es solidaritzà des del primer moment amb la Comissaria, perquè cregué que havia fet tot allò que havia estat possible per reduir al mínim les pèrdues d'aquesta infidelitat de caràcter personal, va voler fer més, va voler tenir un convenciment fons, arrelat, per un dictamen tècnic, de què així s'havia fet, i a això respon aquell acord del qual ha parlat el senyor Vallès i Pujals, d'haver enviat uns tècnics de la Generalitat a Girona perquè estudiessin a fons l'expedient motivat per aquesta circumstància i dictaminessin el que els semblés sobre aquest particular. I aquests tècnics es traslladaren a Girona, feren un estudi acuradíssim, i portaren aquests estudis fins al més mínim detall. En l'expedient consten totes les diligències, veritablement minucioses, que varen fer aquests tècnics, recollint tots els antecedents, poble per poble, rebut per rebut, amb una minuciositat vertaderament exemplar, i com a conseqüència d'aquest estudi tècnic, aleshores es va elevar a la Generalitat un dictamen en el qual en la primera de les seves declaracions deia — és clar que, com ja he dit abans, des del primer moment el Consell de la Generalitat s'havia solidaritzat completament amb la Comissaria —, però de totes maneres no serà sobrer afegir que, com a base d'aquest dictamen, la primera Comissió diu que no hi hagué responsabilitat, sinó negligència per part dels funcionaris encarregats de la recaptació de les contribucions a Girona. De manera que aleshores la Generalitat, preocupada, no pel volum de la quantitat, que, com ja he dit, no era extraordinària, sinó pel que podia representar, aleshores envià aquests funcionaris que fessin aquesta informació. Com a conseqüència d'aquesta informació he d'advertir, en un incís, només per a remarcar la importància de la informació, que els mateixos que anaren a Girona havien fet abans una inspecció a la Comissaria de Tar-

ragona, que tingué com a conseqüència el que es prenguessin una sèrie de mesures que tenien per objecte precisament el millorament dels serveis de recaptació. De manera que no eren uns tècnics que anessin senzillament a Girona a trobar que les coses estaven bé, sinó que havien demostrat que en altres llocs havien trobat les coses malament, la qual cosa els donava un valor moral en dictaminar en la forma que ho feren.

Tenim, doncs, a mi m'ho sembla, no sé si el senyor Vallès i Pujals ho creurà també així, explica des d'una manera fidel les coses tal com varen passar i reduïdes a un volum que hem de considerar ben petit comparat amb aquell en què es volia voltar aquest assumpte de la recaptació i del desfalc en la recaptació de Girona.

Ara he de contestar — he d'informar solament al senyor Vallès i Pujals — a l'últim extrem que parlava sobre les mesures que s'han pres i com es presta avui el servei de recaptació. Ens trobem en què immediatament que es varen prendre aquelles mesures es veié obligada la Comissaria a prendre les mesures necessàries per a restablir la normalitat del servei, i he de dir al senyor Vallès i Pujals que ni per un sol moment aquesta normalitat va quedar interrompuda, de manera que es continua fent tot l'exercici recaptatori amb una normalitat absoluta. Per aconseguir això s'encarregà d'una manera directa a uns funcionaris de la mateixa Comissaria que portessin directament aquest servei de recaptació, hi ha vingut portant-se amb tota normalitat. Ara bé, el fet aquest que s'hagi fet el servei de recaptació d'una manera normal i d'una manera planera sense haver-hi cap contratemps ni pertorbació des del moment del desfalc, ¿vol dir que nosaltres no tinguem preocupació per a perfeccionar aquests instruments recaptatoris? Res d'això. Jo recordo que en una intervenció tinguda al Parlament vaig dir que, com a Conseller de Finances, em volia preocupar d'aquestes qüestions. Potser càrregues d'altra índole no m'han permès dedicar-m'hi amb una assiduitat estrictament personal. Jo vull fer-ho i totes les disposicions i decrets que han sortit en el *Butlletí Oficial* demostren que ha començat d'una manera força útil el perfeccionament dels organismes recaptatoris. Nosaltres hem començat ja a fer el que en podríem dir el perfeccionament de la zona de Tarragona. Va sortir un decret en el *Butlletí Oficial* en el qual s'indicava clarament que el senyor Comissari i el Cap tècnic de Recaptació estaven autoritzats per fer un estudi i per prendre aquelles mesures necessàries per a perfeccionar l'instrument recaptatori de la Comissaria de Tarragona. Aquests mateixos propòsits — i no per la interpel·lació de V. S., sinó perquè responen precisament al convenciment meu que ja havia anunciat fa més d'un mes —, aquests mateixos propòsits nosaltres els tenim dintre la Comissaria de Girona. No trigarà gaire que es faci una inspecció a fons; més que una inspecció, per si no està prou bé la paraula, un estudi a fons per tal de perfeccionar aquests instruments recaptatoris. És el nostre propòsit fer fer el mateix que hem fet a Barcelona, establir l'assegurança d'infidelitat i cercar tots els

sistemes que siguin necessaris per a fer impossible actes com el delictiu de la recaptació de la zona de Girona. És el nostre propòsit fer que en endavant no sigui possible això, però de totes maneres repeteixo l'afirmació que he fet abans, que es tracta d'un fet en darrer terme sense importància, i que jo crec que el senyor Vallès i Pujals, després de les explicacions que li he donat, veurà que no té absolutament l'abast que se li donava.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Agraeixo les explicacions donades pel senyor Conseller de Finances. Realment, han satisfet en part la meua curiositat, per quant m'han donat alguna dada que jo desconeixia. Sobretot el que desconeixia jo i desconeix tot el món a Girona, i crec que no ha estat un bon procediment amagar-ho com s'ha amagat sistemàticament, i no donant a la premsa cap comunicació, és aquesta dada de què el desfalc arriba en tot cas a unes 25,000 pessetes. Crec que interessava molt a la Generalitat que això se sabés, com més millor, per quant s'ha parlat que aquestes pessetes eren «duros». És parlava a Girona de què el que en definitiva havia perdut i sortit perjudicada la Generalitat, passa de 25,000 «duros». De totes maneres, agraint aquesta nova dada que m'ha donat el senyor Conseller de Finances, jo no puc acceptar el criteri que aquest exposava, de què era un simple fet divers, quasi bé normal, i sobretot que era inevitable en totes les administracions públiques i privades i que no hi havia cap classe de responsabilitat per a la Comissaria de Girona. Aquesta manca de responsabilitat per a la Comissaria delegada de Girona la dedueix el senyor Conseller de Finances d'un dictamen donat per tres funcionaris de la Generalitat i tres funcionaris de la mateixa Comissaria, o siguin sis que varen informar, i era molt dur realment a tres funcionaris de la Generalitat i a tres funcionaris de la Comissaria de Girona, fer-los dir que el senyor Comissari de Girona era responsable; responsable per negligència, s'entén, mai parlo de cap altra classe de responsabilitat, del fet que havia ocorregut. No serà per demés, encara que amb la major brevetat possible, que exposi alguns altres detalls de com ocorregueren els fets, perquè el senyor Conseller de Finances els ha reduït a la seva més mínima expressió.

El fet de descobrir-se que a Girona no s'ingressà a la Delegació d'Hisenda la quantitat deguda corresponent al tercer trimestre de contribució, el dia 24 de setembre, que era en dissabte, fou degut a què aquell dia s'havia d'ingressar la quantitat de 105,000 pessetes i l'encarregat, el Cap de Recaptació, el funcionari que tenia al seu càrrec la recaptació, no l'ingressà. Aquell dia, per tant, es féu públic el fet, i en fer-se públic el fet es presentava a Girona el senyor Comissari, s'interessava pel fet i deia que havia de marxar a Barcelona perquè al dia següent arribava el senyor Azaña. I el senyor Comissari s'absentà de Girona i no es presentà a Girona fins al dimecres de la setmana següent. Passà el diumenge, 25, i passà el dilluns i passà el dimarts i no s'ingressà la quantitat a

Hisenda el dissabte que era el dia que s'havia d'ingressar. I no es denuncià el fet, i el funcionari responsable continua passejant-se per Girona i continua anant al Casino, i continua veient totes les seves amistats. Arriba el dilluns, i davant de la gravíssima responsabilitat que hi havia de no ingressar aquella quantitat, perquè de no ingressar-la, la Generalitat perdia la recaptació de contribucions, perquè és una cosa fatal, que el fet de deixar de fer en el seu dia l'ingrés de la recaptació, es perd aquesta; davant d'aquest fet, s'ingressaren a la Delegació d'Hisenda de Girona les 105,000 pessetes. Qui les ingressà, com les ingressà i d'on les va treure? Aquest és el misteri que jo hauria volgut aclarir i no s'ha aclarit. El senyor Comissari no era a Girona, era a Barcelona; millor dit, crec que era a Núria, on havia d'anar el senyor Azaña i no hi va anar. Malgrat això, aquell matí s'ingressaren a la Delegació d'Hisenda de Girona les 105,000 pessetes. Sortides d'on? De la Caixa d'Estalvis de la Generalitat de Girona, fet d'una gravetat extraordinària; es treien fons de la Caixa d'Estalvis. Amb la signatura de qui? No se sap, perquè per poder treure de la Caixa d'Estalvis de la Comissaria de Girona 100,000 pessetes i escatx, sembla que almenys es necessita la signatura del senyor Comissari. Una de dues; o es treieren sense la signatura del senyor Comissari, o el senyor Comissari havia deixat la signatura en blanc.

La realitat és que aquest ingrés es féu prenent-ne la responsabilitat, la decisió, els tres alts funcionaris de la Comissaria de Girona, els tres alts funcionaris que després són els mateixos nomenats perquè dictaminin. S'ingressen aquests diners treient-los de la Caixa d'Estalvis i ingresen al compte corrent de contribucions; millor dit, no sortiren d'enlloc, perquè s'havia de fer al Banc d'Espanya i es varen ingressar amb un xec contra el compte corrent de la Caixa d'Estalvis. Això era el dilluns, i tot aquell dilluns l'empleat que havia comès el desfalc continua estant tranquil·lament a Girona, i parla cada hora i cada quart amb els tres funcionaris de la Comissaria de Girona. Passa el dimarts, i continuen les coses en el mateix estat i ningú te cura de denunciar que aquest funcionari ha deixat d'ingressar les 100,000 pessetes i escatx que corresponen. I el dimecres, aquest funcionari diu a aquells alts empleats que se'n va a Barcelona a fer una gestió, perquè té un parent que segurament li deixarà aquells diners i així podrà tancar-se tot, i com si no hagués ocorregut res. Aquell funcionari marxa a Barcelona i des de Barcelona telefona repetidament a aquells alts funcionaris, dient-los: «Les gestions van per bon camí.» Per últim, al migdia, els telefona novament, dient-los: «L'assumppte està resolt, no parlev de res als Tribunals, que jo arribaré en el tren de les sis.» En el tren de les sis, aquells alts funcionaris se'n van a l'estació a rebre el funcionari que havia desfalc, i aquell funcionari feia una hora que havia passat la frontera i havia desaparegut d'Espanya.

El Sr. ESPANYA: Coneix molts detalls vostè.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Sí, com els coneix tothom a Girona, perquè els he recollit de la veu pública.

El Sr. CONSELLER DELEGAT: Sí, però l'opinió pública també diu que són 25,000 duros.

El Sr. VALLES I PUJALS: Això era el 29, i ve després el 3 d'octubre, i al 3 d'octubre hi ha aquest Decret de l'honorable senyor President en què es designen tres funcionaris de la Generalitat perquè vagin a Girona i perquè, junt amb tres que designi el senyor Comissari d'allí, facin una inspecció. I qui són? Són el senyor Interventor, el senyor cap d'Administració local i el senyor Dipositari que havia intervingut en la gestió d'aquest afer. I arriben els tres funcionaris de Barcelona a Girona i ho fan en un exprés que hi arriba a les onze del matí, a quarts de dotze, i se'n van a la Comissaria, examinen el que tenen per convenient examinar, i a les cinc quinze de la tarda tornen a Barcelona, sense tornar més a Girona. I entre aquest espai de temps, es féu aquesta inspecció que donà per resultat aquest dictamen que porta la signatura d'aquells tres funcionaris que hi van anar de Barcelona i dels tres de Girona.

Aquest és el fet ocorregut respecte la recaptació; però ara ve la part que jo considero de més importància com deia ja en anunciar aquesta interpellació. I és la situació del servei avui. Del servei se n'ha encarregat un funcionari de la Comissaria, i si aquell que desfalcà tenia prestada una fiança que ha permès que el desfalc que produí restés aminorat en una gran part, al que hi ha avui no té fiança de cap classe. Des d'aquell dia sembla que l'escarment fou tan gros que el que ara se n'ha encarregat no té prestada cap fiança. El servei es presta amb gran deficiència i malament, i jo voldria, i d'això sols faig una preguenta al senyor Conseller, perquè jo he sentit dir que aquest funcionari que presta el servei havia cridat l'atenció al senyor Comissari, per escrit i amb la seva signatura, respecte a la manera com es presten els serveis, i ha dit amb la seva signatura que ell no es fa responsable del que pogués ocórrer en la recaptació de les contribucions de l'Estat en la província de Girona.

El Sr. CASANOVES: Algun canonge de Girona deu haver-li explicat...

El Sr. VALLES I PUJALS: De tot això jo en desprenco una conseqüència que crec que justifica aquella qualificació de negligència que jo havia aplicat a la conducta del senyor Comissari de Girona. Hi ha negligència ja en la gestió anterior a aquest desfalc. Vegiu els senyors Diputats el que va ocórrer ja en matèria de recaptació de contribucions en la sessió del 18 de juliol, i per tant, dos mesos abans que ocorregués el desfalc de Girona. En el *Butlletí Oficial de la Generalitat* trobem els acords presos en el Consell, que diu el següent:

«Com a conseqüència de la inspecció practicada per l'il·lustre Adjunt del senyor Comissari, senyor Manuel Galés, en el Servei de Recaptació de les Contribucions i Impostos de l'Estat a Tarragona, i, en virtut de la proposta d'aquell, és resolt: a) Destituir el senyor tal, del càrrec de Gerent del Servei de Recaptació de Tributs de la Comissaria de Tarragona. b) Destituir, així mateix, el senyor tal, del càrrec de Recaptador de Tributs de la Zona de Tarragona. c) Des-

tituir els senyors tal i tal dels càrrecs que respectivament ocupen d'Oficial de l'Oficina Central de la Recaptació de Tributs de Tarragona i d'Agent primer de l'Oficina de Recaptació de la Zona de Tarragona.»

Es pren l'acord de destituir aquest funcionari que portava la recaptació dels tributs de Tarragona. No es diu aquí el per què, però lògicament s'ha de creure que va ocórrer quelcom d'importància extraordinària que motivés aquesta destitució.

I després d'aquesta destitució, es diu el següent:

«Sens perjudici de modificar el Reglament interior del referit Servei aprovat per la desapareguda Diputació de Tarragona i com a mida provisional i d'aplicació immediata, es disposa: 1.ª Que les rebaixes en els recàrrecs i costes s'atorguin pel senyor Comissari, per ordre escrita d'aquest; 2.ª Que no es faci cap despesa sense autorització escrita del senyor Comissari; 3.ª Que es traslladi l'Oficina Central al Palau de la Comissaria en el lloc que designi el senyor Comissari; 4.ª Que se suprimeixi la Caixa especial del servei; 5.ª Que es portin a l'Oficina Central i a les Zones els llibres i registres prescrits per les disposicions legals, i que s'organitzi degudament la comptabilitat; 6.ª Que els recaptadors ingressin íntegrament les quantitats recaptades, i abonar-los oportunament el premi de cobrança que els correspon; 7.ª Que l'ingrés a la Caixa de la Comissaria de les quantitats que es recaptin es faci diàriament; i 8.ª Que es reclamin de les entitats i corporacions que tenen encarregada la recaptació de llurs quotes a la Comissaria, la liquidació fins a la data dels càrrecs girats a la Comissaria.»

En la sessió del 5 de setembre es pren el següent acord:

«Com a conseqüència de la inspecció practicada per l'il·lustre Adjunt del senyor Comissari senyor Manuel Galés, en el Servei de Recaptació de les Contribucions i Impostos de l'Estat a Tarragona, i en virtut de la proposta d'aquest es resolt: 1.ª Destituir el senyor tal, Agent segon de la Zona de Tarragona. = 2.^a Autoritzar l'il·lustre senyor Conseller, Comissari Delegat de Tarragona, perquè proposi el nomenament del que ha d'ocupar el càrrec d'Agent segon de la zona de Recaptació de Tarragona, en substitució del senyor tal, havent de recaure el nomenament en funcionari de la dita zona.»

El 5 de setembre, com diem, és destituït aquest funcionari de la recaptació de tributs de Tarragona; de manera que, entre el 18 de juliol i el 5 de setembre de l'any 1932, passen a Tarragona fets de tal transcendència, que obliguen a destituir a tots els funcionaris de la Recaptació de tributs; i sobretot obliguen a adoptar mesures de rigor, com les que representa el disposar l'ingrés diari de les quantitats recaptades, de les quals no es podrà disposar sense la signatura del Comissari.

I aquests fets i aquestes mesures em semblen a mi que com a fet elemental obligaven com vulgarment es diu a obrir els ulls als altres senyors Comissaris, i així el més elemental era

que el senyor Comissari de Girona pensés que a Girona podien passar també fets d'aquesta naturalesa, i era convenient i lògic que totes les precaucions que s'adoptaven per Tarragona, es prenguessin també per Girona. Si així ho hagués fet, segurament no hauria ocorregut res a Girona. Però com que no es prenen aquestes mesures i la recaptació continua funcionant a Girona amb defectes, als vuit dies d'haver estat destituït aquest funcionari de Tarragona, es posen de manifest aquests fets de Girona. Això és una negligència, puix que si s'hagués posat cura, haurien pogut evitar-se els fets que s'han registrat a Girona.

El senyor Comissari de Girona havia de veure també com es portaven els serveis a Barcelona, perquè cal tenir en compte que en el *Butlletí Oficial* que he llegit, i en tots els números corresponents a l'any anterior, apareix l'acta de les sessions que celebra el Consell, i no hi ha sessió en la qual no es doni compte d'algun detall de la recaptació de Contribucions a Barcelona. El Consell ho veu tot, el Consell ho sap tot, hi han arqueigs constants, i se sap al detall les quantitats que hi ha a la Caixa de la Recaptació de tributs. I això, repeteixo, hauria d'haver ensenyat al senyor Comissari de Girona, a tenir un control semblant al que aquí s'havia establert. Hi ha, doncs, negligència en el moment de cometre's el fet, puix que ja hem dit que el senyor Comissari creu més convenient en aquests moments anar a acompanyar el senyor Azaña que estar present a Girona. Però la negligència gran és la negligència a l'instant mateix de descobrir-se el fet; negligència gran, repeteixo, perquè no es denuncia el fet, i així no és detingut el culpable i no es pot evitar que estigui tres dies més a Girona, que vingui a Barcelona i després passi la frontera. He afirmat que hi ha negligència, i fins diríem nebulositat en la inversió, millor dit, en l'aplicació d'una quantitat de la Caixa d'Estalvis, sense acord del Consell de la Generalitat, sense cap formalització, puix que tan sols per la resolució d'uns funcionaris de la Comissaria de Girona, són prop de 100,000 ptes. de la Caixa d'Estalvis que són ingressades per a cobrir un desfalc. I finalment hi ha negligència, i aquesta és la més gran de totes, en el que s'ha fet després, o sigui en permetre's que continuïn els serveis de Girona confiats a un funcionari que no té prestada fiança de cap mena. I com ja he dit abans, els serveis es presten amb grans dificultats i deficiències i anormalitats, fins al punt que si no estic equivocat en els meus informes, aquest funcionari s'ha vist obligat a cridar l'atenció del senyor Comissari, dient-li que ell no respon del que pugui ocórrer en aquella oficina.

Per tot el que s'ha dit, crec que val la pena que parlem d'aquest afer, no en el sentit polèmic ni polític, sinó en el sentit que mereixen els fets que tenen interès cabdal; perquè és precís que els interessos de la Generalitat restin ben salvaguardats i no puguin tornar a ocórrer fets com aquests. Es precís que s'adoptin les mesures indispensables.

Cal tenir en compte que en aquesta Comissaria de Girona, de la qual ja vaig parlar un dia. — en-

cara que incidentalment, perquè a prec del senyor Conseller de Finances jo vaig ajornar la interpel·lació per a un altre dia, dia que encara no ha arribat però que tinc el convenciment que arribarà—, en aquesta Comissaria de Girona ha ocorregut un fet tan extraordinari com el que representa el fet que a uns funcionaris se'ls jubili però continuïn treballant, deixant-se així de complir, com és degut, un acord de jubilació, fet aquest realment inexplicable. En aquesta Comissaria de Girona han ocorregut altres coses anormals, com per exemple el fet que durant uns mesos tots els funcionaris treballin hores extraordinàries i cobrin un plus, segons unes dades que m'ha tramès fa pocs dies el senyor Conseller de Finances. En aquesta Comissaria han ocorregut coses, en relació a la construcció de camins, respecte de les quals jo he demanat també unes dades al senyor Conseller d'Obres públiques que galantment m'ha ofert facilitar-me-les. De manera que un altre dia tornarem a parlar del que ocorre en aquella Comissaria, perquè ens hem de convèncer que no és possible que, donada la tasca que pesa damunt una Comissaria, tasca que abans era portada per una Diputació amb un President i vint Diputats, una Comissió permanent i altres Comissions, la porti a cap en l'actualitat un sol Comissari, que no viu a Girona i tan sols hi va dos o tres dies, al matí, a la setmana, motiu pel qual els assumptes de la Comissaria cauen en mans d'uns funcionaris.

Diversos DIPUTATS de la Lliga : Molt bé, molt bé!

El senyor FONTBERNAT : El senyor Vallès i Pujals s'ha oblidat de dir que parlava en nom de les bugaderes de Girona.

El senyor PRESIDENT : Aquesta paraula del senyor Fontbernat no és parlamentària. Podeu retirar-la.

Diversos senyors DIPUTATS de la Lliga : Té quelcom a veure la V. S. amb Girona?

El senyor FONTBERNAT : En sóc fill.

Un senyor DIPUTAT de la Lliga : Però no és Diputat per Girona.

El senyor FONTBERNAT : Sóc de Girona.

Un senyor DIPUTAT de la Lliga : Allò lògic és que procureu provar el contrari del que aquí s'ha dit.

El senyor PRESIDENT : Té la paraula el senyor Dalmau.

El senyor DALMAU : Senyors Diputats, en la interpel·lació que ha plantejat i desenrotllat el senyor Vallès i Pujals es poden veure segurament dues finalitats : La primera, la finalitat de complir estrictament amb els seus deures de Diputat, definint, investigant els fets ocorreguts en les comarques que li han conferit la seva representació. I quan una interpel·lació amb un sentit crític es planteja sincerament, noblement, i amb un esperit de justícia, és mereixedora d'aplaudiment perquè representa un desig de col·laboració als treballs governamentals. Però hi ha motius per pensar que, ultra aquesta finalitat ben conp creta, ben adient amb les seves obligacions de Diputat, el senyor Vallès i Pujals, en aquesta ocasió, s'ha inspirat en un esperit d'afany polític que l'ha dut a voler desvirtuar l'obra, que sim-

bolitzada actualment en el Comissari de Girona, senyor Irla, ve a ésser com una síntesi de l'administració republicana que ha caracteritzat sempre Girona i que tant està d'acord amb l'ideari del Partit de l'Esquerra Republicana. La V. S., senyor Vallès i Pujals, coneix prou bé, perquè representa totes les comarques de Girona, que no des d'ara, sinó de temps enrera, puix, si no recordo mal, el senyor Vallès i Pujals havia estat Senador quan la Monarquia...

El senyor FONTBERNAT : Tot el que vulguin. Fins ha fet l'*Elogi de Catalunya*.

El senyor VALLES I PUJALS : Però no he dirigit cap cor.

El senyor PRESIDENT : Ordre, senyors Diputats. Senyor Dalmau, té la paraula.

El senyor DALMAU : El senyor Vallès i Pujals sap perfectament que l'esperit republicà en moltes poblacions de Girona no ve des del 14 d'abril, sinó de molt abans. Aquestes poblacions, aquests Ajuntaments, aquests Municipis, varen ésser republicans de dret des del 14 d'abril, però de fet, pràcticament de fet, ja ho eren d'abans, perquè en gran nombre de Municipis la Majoria era republicana i, en aquestes condicions, l'administració d'aquests Ajuntaments venia confiada als elements republicans. En les comarques catalanes, sobretot en les comarques empordaneses, s'ha donat un to especial a aquella administració, to que s'ha caracteritzat, naturalment, sempre, i és lògic que així sigui, per l'entusiasme que aquells homes republicans portaven a l'administració de les seves coses, en les quals posaven un sentiment d'equitat, de justícia, de noblesa de procediments, que difícilment en cap Municipi d'aquests empordanesos regits per majoria republicana no hi havia hagut mai cap desfalc in cap deficiència de serveis. En aquest sentit, com a síntesi precisament de pulcritud, d'equitat, de consciència republicana en l'aplicació del sentiment republicà en les administracions municipals, una de les persones de més ponderació era el senyor Irla. Nosaltres, en nomenar-lo Comissari de la Generalitat a Girona, crèiem, i ha estat d'aquesta manera, que hi portaria, i hi ha portat, aquest sentiment de pulcritud republicana.

Precisament un dels inconvenients que hi ha hagut, en aquest sentit, pel Partit regionalista, ha estat que no era vulnerable en cap punt l'actuació del senyor Irla. No hi ha hagut possibilitat d'atacar el Comissari, ni les idees que ell representava. Venturosament, no hi ha hagut mai ni una mica de cosa, excepte aquest desfalc. Tota l'obra que deia el senyor Vallès i Pujals, que abans necessitava unes Corporacions nombroses, amb vint Diputats i Comissions provincials i Comissions permanents, actualment la portava el senyor Irla (juntament, durant una temporada, amb els senyors adjunts). De manera, que si no hagués estat aquest desfalc, portat per un home no nomenat per la Comissaria de Girona, sinó imposat pel contracte que la Dictadura va fer quan s'encarregà del servei de la recaptació, que havia d'ésser precisament un empleat de l'Estat, un empleat del Cos d'Hisenda, és per aquest motiu que, segons l'articulat del contracte, es reduïa la seva fiança a la meitat del que es reduïa

a altres, de manera que si era un home que no fos d'Hisenda, hi havia una fiança determinada, i per als empleats que fossin del Cos d'Hisenda solament era la meitat; com si l'honoradesa, com si l'honorabilitat d'una persona o el sol fet d'ésser empleat del Ministeri de Finances fos més honorable que una persona que no gaudís d'aquells privilegis. De manera que si aquell home hagués fet el que havia de fer, aleshores solament amb la fiança dipositada es saldava tot aquell dèficit que deixava, i no eren, doncs, grans quantitats, i el fet no era de gravetat extrema, i si no hagués estat la premsa vostra, tan partidista, tot s'hauria arranjat. (*Diversos senyors Diputats interrompen.*)

El Sr. PRESIDENT : Ja els hem sentit massa; ordre, senyors Diputats.

El Sr. DALMAU : De manera que l'única cosa que hi hauria hagut, segons haurà vist el senyor Vallès i Pujals, hauria estat una actitud de negligència. Però cal tenir en compte que el senyor Irla era fora de Girona, durant aquells fets, i com que hi havia el representant de l'Administració de la Generalitat, quan romanien a Girona els senyors Adjunts; i un agent que tenia les funcions que li podia donar el senyor Irla, durant l'absència de l'esmentat senyor Irla, no es feia precisament la seva presència necessària o absolutament indispensable a Girona, quan el fet.

Sembla que es va donar precisament a aquest senyor que havia fet el desfalc, unes hores o uns dies, per tal que tingués la suficient llibertat d'actuació i pogués iniciar alguna gestió personal, per si li era possible fer algunes aportacions per a pagar el dèficit i veure si d'aquesta manera podia restar liquidada la seva actuació a la Generalitat dintre de la Comissaria de Girona.

Fora d'aquest petit dubte, no hi ha recel ni altra cosa que pugui venir a vulnerar l'obra prestigiosa, gran i sòlida que el senyor Vallès i Pujals coneixerà sens dubte pel llibre que s'ha publicat, que conté tota l'obra que la Generalitat, sota el Comissariat del senyor Irla, ha realitzat a Girona, i que un esperit de justícia i equitat, que hi ha d'haver per damunt de tota política, farà reconèixer al senyor Vallès i Pujals que la importància de les seves interpretacions no era tan gran com venia a suposar ell primerament.

El Sr. VALLES I PUJALS : Jo reconec sincerament la noblesa dels mòbils que han portat al senyor Dalmau a aquesta intervenció. No podia ésser més simpàtica la seva actitud ací, aixecant-se a defensar el senyor Irla d'uns atacs que, per altra banda, jo no li havia dirigit. El senyor Dalmau ha fet una apologia de les condicions de rectitud, d'integritat i d'honorabilitat del senyor Irla, i que jo sóc el primer que em plau reconèixer-li.

Jo solament acusava el senyor Irla de negligència, en el sentit que es desprenia de les meves paraules, i aquesta negligència és precisament deguda, a la meua manera de veure, a aquestes mateixes condicions del senyor Irla. Realment, el senyor Irla potser té massa bonhomia, potser és massa bona persona, en el

sentit que es dóna a aquesta paraula, per a exercir aquest càrrec, i això fa que el senyor Irla es trobi en la Comissaria de Girona en la situació aquella a la qual em referia al final del meu parlament, i en virtut de la qual es poden presentar casos com aquell inexplicables d'alguns funcionaris jubilats que continuen presentant servei. Això sols pot passar tractant-se d'una persona de la bonhomia del senyor Irla. Però no n'hi ha prou en ésser bon home.

Finalment, recullé un altre extrem de la intervenció del senyor Dalmau, que és el relatiu a la poca importància que té el fet. Li semblava que amb un aire de triomf podia dir: «Ja veu el senyor Vallès i Pujals si té poca importància aquest desfalc, que ha quedat reduït a 5,000 duros.» La importància del fet no depèn de la quantitat. Si la quantitat fos petita, la importància fóra la mateixa. Sobretot el que dóna importància al fet és el que es tracti d'un desfalc així en un servei tan delicat com és el de la recaptació de tributs de l'Estat, que nosaltres tenim en virtut d'un arrendament, i que qual-sevol cosa en aquest servei que no funcioni degudament, no solament posa en perill els interessos que es poden perdre, sinó, també, el nostre prestigi i la nostra capacitat per a exercitar la nostra autonomia el dia de demà. Sota aquest punt de vista té importància el fet, i no per la quantitat. Si es tractés de més quantitat, la importància fóra augmentada, però perquè sigui la quantitat reduïda, el fet no deixa de tenir importància.

Finalment, amb les paraules del senyor Dalmau queda confirmat tot el que havia dit. Tot plegat no és altra cosa que un abús de la bonhomia del senyor Irla, i resta afermat el que deia sobre la lleugeresa de la Comissaria. No demanem càstig, ni execració pública, ni molt menys, però és necessari que aquest fet no es pugui repetir el dia de demà.

El senyor PRESIDENT: El senyor Conseller de Finances té la paraula.

El senyor CONSELLER de Finances: Poques paraules per cloure aquest debat, perquè en realitat la narració que ha fet el senyor Vallès i Pujals dels fets succeïts amb motiu del que ha provocat la interpellació no hi ha res que calgui rectificar, perquè és una narració fidel dels fets.

De totes maneres, voldria recollir algunes indicacions fetes pel senyor Vallès i Pujals quan deia que era solament pel dictamen de tres funcionaris que la Generalitat havia cregut liquidat completament aquest assumpte. El senyor Vallès i Pujals ha reconegut que els Comissaris eren Consellers adjunts i, per tant, el Consell s'havia solidaritzat amb les mesures adoptades pel Comissari, de manera que el Consell havia anat seguint al dia immediatament tot el succeït i que després va venir la inspecció dels tres funcionaris. Com a complement de la informació del Comissari, però no l'única font d'informació del Consell.

Per altre costat, he d'afegir que no hi ha motiu per a poder dubtar de l'honorabilitat, que no ho ha fet la V. S., però sí de la coacció moral que podien tenir aquests funcionaris pel sol fet d'ésser funcionaris i haver de jutjar una cosa

d'una Comissaria. Jo he recordat, en la meua primera intervenció, una sèrie de disposicions, llegides per la V. S., relatives a la Comissaria de Tarragona, que havia estat precisament en un estudi fet pels mateixos funcionaris, els quals, dictaminant d'acord amb la seva consciència, havien donat motiu a totes aquelles disposicions perquè llealment havien cregut que així com a la Comissaria de Girona no hi havia res que mereixés censura, en canvi, a Tarragona, n'hi havia hagut i s'hi havia posat remei. De manera que aquesta sanció primera dels funcionaris és l'aval de la dignitat amb què varen fer aquesta segona informació.

Parlava també el senyor Vallès i Pujals, i ho ha recalcat en la segona contestació que ha fet al senyor Dalmau, d'aquesta bonhomia del senyor Comissari de Girona que va donar alguns dies, pocs dies, perquè el Recaptador veiés si podia trobar possibilitats d'ingressar aquella quantitat. Jo crec que això responia al fons de noble humanitat del senyor Irla, però responia també a un principi, a un fi, a un objectiu, que era precisament la possibilitat que poguessin trobar-se i ingressar aquelles quantitats, i aminorar o liquidar per complert aquesta diferència que és petita. En referir-me a aquestes diferències, vull només de passada, sense entrar al fons de l'assumpte, advertir al senyor Vallès i Pujals que ell ha portat aquí, com si fos cosa certa en tots els seus extrems, com si fos la versió oficial dels fets, una versió que ell reconeix que era recollida d'un rumor públic, per informació indirecta, i jo li he dit, en una interrupció, i em plau ara repetir-ho com argument, quan deia que hi havia tants dubtes sobre la xifra que representava el desfalc, que quedava reduït a 25,000 pessetes, i ell ha dit: «Doncs el rumor públic deia que eren durus i no pessetes». Jo li faig avinent aquesta diferència perquè vegi que les altres informacions poden tenir aquest mateix desfocament que tenen les xifres, que a la fi eren més fàcils de concretar.

El Sr. VALLES I PUJALS: Això s'hauria evitat donant la versió oficial.

El Sr. CONSELLER de Finances: No he tingut inconvenient a donar-li aquesta xifra.

Finalment he de dir, perquè crec que és una obligació, en aquest sentit, d'adherir-me, prenent peu de les paraules del senyor Dalmau, en nom del Consell, donar la nostra prova de solidaritat més completa, d'homenatge, per dir-ho així, a la labor que en la Comissaria de Girona ha fet el Comissari senyor Irla.

Tinc el convenciment, i ho he de dir, que el fet de portar petits detalls com aquests, podria semblar quelcom que enterbolís l'obra meritíssima, digna de tota lloança, que ha portat a cap el senyor Irla a la Comissaria de Girona, i havent-lo discutit aquí crec que no és un deure, sinó una verdadera satisfacció, en nom del Consell, dir la complaença amb què aquest ha seguit l'obra del senyor Irla a la Comissaria de Girona.

Els que hem pogut fer-nos càrrec de la importància d'aquesta obra, els que hem pogut veure amb quin sentit humà de renovació i amb quina potencialitat d'actuació el senyor

Irla ha anat descabdellant la seva obra a Girona, hem de creure, com deia el senyor Dalmau, que és un fidelíssim transsumpte del que volem que sigui l'Administració republicana, no en petits detalls com la infidelitat d'un recaptador, que no arriben a empal·lidir-la ni enterbolir-la, ja que és una cosa accessòria, sinó que volem, al costat d'aquests detalls, fer sobresortir la grandiositat de l'obra en tota la seva amplitud.

I nosaltres afirmem que en terres de Girona, en terres d'esperit profundament federal, que porten la tradició d'una rigidesa en l'Administració pública, considerem que l'obra de la Comissaria de Girona segueix fidelment aquesta tradició d'austeritat republicana.

El Sr. VALLES I PUJALS : Resta en peu el que he dit, ja que és confirmat per les paraules del senyor Conseller de Finances i del senyor Dalmau.

En els elogis que tributa el senyor Conseller Delegat al senyor Irla, nosaltres no ens hi podem sumar. En el reconeixement i acatament a la seva honorabilitat, en absolut hi sumem el nostre assentiment. A l'elogi, no ens hi podem sumar, i, per altra part, resta en peu un fet, perquè no ha estat qualificat de no cert pel senyor

Conseller Delegat, i aquest és el que dóna més importància a la meua interpel·lació : que avui la recaptació de tributs de l'Estat a Girona es presta per funcionaris que no han constituït fiança.

El Sr. CONSELLER de Finances : He dit abans que això es fa per administració directa. La cosa canvia completament de procediment.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Per administració directa també hi ha fiança. A l'Ajuntament teníem la recaptació per administració directa, i també hi havia fiança.

El Sr. CONSELLER de Finances : Per V. S. resta en peu tot el que ha dit, i per la nostra part, també.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimarts

Discussió del Dictamen de la Comissió sobre el projecte d'Estatut Interior de Catalunya. Precs i preguntes.

(S'aixeca la sessió a tres quarts de nou de la vetlla.)